

FONTÄN

Tidskriften som främjar psykisk hälsa nr 2, 2024 50 kr

Sexualiteten





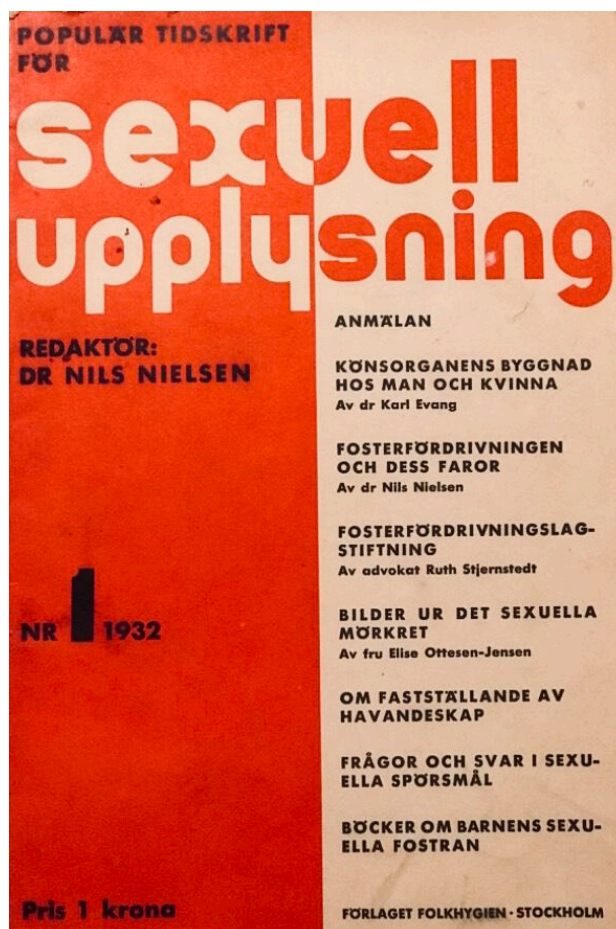
Redaktionen har ordet

Människans sexualitet är ett mångsidigt ämne som både är vardagligt och politisk, som täcker både biologi och kultur. Det påverkar oss så djupt att det är svårt att låta bli att ha starka åsikter, på olika tankeväckande grunder.

Sexualitet gör vissa generade, andra blir rasande och vissa kan tala obehindrat om det. Hur ser vi på sexualitet i dagens samhälle? Är vi mer frigjorda eller vårdslösa? Vad säger det om kulturens syn på sexuella tabun att många skällsord är sexuella? Är sexuella tabun nödvändiga mekanismer för att skydda samhället, eller bara trångsynta blinda fläckar?

Sex är så pass viktigt i dagens samhälle att det finns en yrkesgrupp just för dess välfärd, sexologer. Som tur är vidareutbildar sig en av Lunds Fontänhus handledare till sexolog och gav oss flera tänkvärda insikter på numrets mittuppslag. Vi på redaktionen slår ett slag för allas rätt att uttrycka sig själv och sin sexualitet.

/Redaktionen



NR 2 ÄRGÅNG 2024
Upplaga 250 ex

ANSVARIG UTGIVARE
Matilda Espmarker,
verksamhetschef

KONTAKTA FONTÄNBLADET
Magle Stora Kyrkogata 5, 223 50 Lund
046-12 01 95, info@lundsfontanhus.se
pg 60 57 80-6, bg 492-3801



Omslag:
Alfons Romild



Mönsterigenkänning.....	4	Är det en klimatkris?.....	32
Vattenlevande invasiva arter	7	Ögonblicket	34
The Owl House.....	8	Fontänhuset.....	35
Sexualitet: ett hett ämne.....	10		
Sexualitet ur ett barndomsperspektiv	12		
Den sammansvetsade sexualiteten	14		
En kärlekshistoria	16		
Min sexualitet	17		
Sexualiteten och samtiden	18		
Sexualitet efter förtjänst	21		
Fascism, sexualitet - förtryck, frigörelse	22		
Fame Catador är död!	25		
Forevermore or Not At All, Continued.....	26		
Nightmare.....	29		

DETTA ÄR LUNDS FONTÄNHUS

Lunds Fontänhus verksamhet är inriktad på att stödja personer med psykisk ohälsa, där fokus ligger på det friska hos individen. Fontänhusmodellen utgår från ett helhetsperspektiv som bygger på delaktighet, medbestämmande och deltagande i ett sammanhang som täcker in hela livssituationen. Målet är att i största möjliga utsträckning möta människor från ett självhjälpsperspektiv.

Verksamheten inrymmer flera olika arbetsenheter: kontors-, köks- och serviceenheten, trädgårdsgruppen Gröna Fingrar, redaktionem, studentenheten "En väg framåt" och EXAK(T). handledare och medlemmar arbetar sida vid sida.

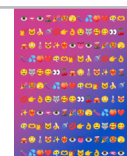
Lunds Fontänhus verksamhet är möjlig tack vare det samlade engagemang- et hos Fontänhusets sponsorer, stödmedlemmar, medlemmar, handledare och volontärer.

De åsikter som uttrycks i tidningen är inte nödvändigtvis Fontänbladets.

Mer information om verksamheten finns på vår hemsida, www.lundsfontanhus.se. Du kan även gilla oss på Facebook www.facebook.com/lundsfontanhus

UTGIVNING

Fontänbladet ges ut av Lunds Fontänhus. Den som är medlem, alternativt skänker minst 200 kronor eller mer under ett år, får Fontänbladet. Tidningen ges ut med minst 5-6 nummer per år plus eventuella special- nummer. Tidningen trycks på Lunds Fontänhus med stöd av medel från Pia Ståhls stiftelse.



Omslag:
Maja Friang



Mönsterigenkänning, estetik och konst

Text & bild: Rupert Sheldrakes skånska fan



mental kontroll över sin tillvaro. Målningar som styrs av realism är inte den enda stilen som folk gillar. Frågan är varför även abstrakt och surrealistisk konst kan få folk att må bra. Tidningen Psychology Today nämner att forskning visat att konst får folk att må bra. Rent evolutionärt är det fördelaktigt att arter med två kön ser skönhet i form av fysisk attraktion (för att reproducera

olika generationer. Om estetik bygger på att känna igen mönster kan det ha ökat chansen till att överleva. Ordet estetik kommer från ett antikt grekiskt ord som betyder perception/varseblivning. Konst har förmågan att få oss att se saker från nya vinklar. Konst gör detta genom att ändra vilka detaljer vi missar/märker av och att därmed se en ny helhet. Vilka detaljer vi använder till

Det kan inte vara en slump att alla folk har skapat konst. Globalt sett lyssnade folk år 2022 i snitt 20 timmar per vecka på musik, vilket motsvarar 13 stycken 3 minuters låtar (IFPI). Det måste ha en genetisk grund. Men varför skulle evolutionen ge oss konstnärliga gener? Människan är ett djur som har lyckats anpassa sig till flera olika miljöer. Miljöerna kan skilja sig åt geografiskt och i form av landskap. För att överleva i olika miljöer måste en kunna orientera sig bland en massa olika intryck. Och då krävs det att kunna känna igen mönster (som ofta visar samband).



Mönster kan vara över tid så att en kan känna igen årstider och när frukter mognar, men även visuellt som att känna igen former och färger. Vi är en av få arter som kan läsa av fotavtryck och spår efter djur. Biologiskt har vi sämre luktsinne än många djur, vilket kompenseras av att vi är bra på att se mönster. Att kunna känna igen mönster gör helt enkelt att en kan orientera sig bättre för att överleva. Att kunna orientera kan motverka oro och därmed ge en känsla av en viss grad av

sig). Människor kan även se skönhet i form av träd, berg och statyer. Vad är skälet till denna form av uppskattning av skönhet?

Konstens psykologi

Estetik handlar mycket om att kunna känna igen mönster. En vacker solnedgång gör att man förstår att dagen går mot sitt slut. Sentimentalitet handlar ofta om att se det tidlösa, vilket är en form av mönster över stora tidsspann och fenomen som återkommer bland

en helhet avgör våra upplevda mönster. Mönster i konst handlar just om att förmedla (eller till och med kodifiera) någons perception. Det sägs att skönhet ligger i betraktarens ögon. Detta kan ha genetiska grunder som att vi ofta ogillar fyrkantiga funktisbyggnader, för att under stenåldern omgavs vi av runda former ute i naturen. Att spädbarn har gener för att söka ögonkontakt lär betyda att vi har en preferens för symmetri (p.g.a. föräldrarnas två ögon). Symmetri är ju också en form av mönster.

Känslor och konst

Mycket konst avbildar omgivningen med hjälp av mönster. Forskning visar att när någon ser konst den gillar,

utlöses belönande hormoner och stress minskar (Psychology Today). Nu är det inte bara konst som kan vara estetisk, utan även naturen. Konst är ett konstgjort stimuli som ofta är estetiskt. Naturen är ett naturligt stimuli som kan vara estetiskt. Vid Yale universitet forskar Zorana Pringle om hur emotionell intelligens hänger samman med kreativitet. I Psychology Today skriver hon om hur kognitiv psykologi undersöker hur en publik får en respons och påverkas av konst. När jag säger att konst be-

rör menar jag motsatsen till förträning. Vi förträner både för att undvika smärta och för att vi vänjer oss vid nya intryck (habituering). Det finns enligt mig tre vanliga strategier vi använder oss av för att förträna ilska. Dom är att hämnas, svära och att självmedicinera sig. Den amerikanska psykologen Daniel Goleman talar om förträngningar när han säger att "One way to get at the picture frozen in the amygdala is through art, which itself is a medium of the unconscious. The emotional brain is highly attuned to symbolic meanings...the messages of metaphor,

story, myth, the arts." (Emotional Intelligence s. 239).

Abstrakt konst och representationer

Sen finns det abstrakt konst som en målning där man inte kan känna igen vad det avbildar. Nynnande och musikinstrument är abstrakt konst till skillnad från låttexter, för att bara låttexter representerar verkligheten. Jag anser att det som inte klassas som abstrakt konst är representerande konst. Mycket musik uttrycker känslor, som är abstrakta. Därför är det inte konstigt

att också melodier och nynnande är abstrakt konst. Den amerikanske filosofen Susane K. Langer säger att konst är skapandet av former som symboliserar mänskliga känslor. Att musik kan beröra fyller en viktig funktion då folk kan kommunicera utöver vad lingvistiska språk kan. Lingvistiska språk förmedlar information men musik förmedlar känslor. Detta leder till att folk kan känna samhörighet och identifikation så att allianser kan bildas så att större grupper kan samarbeta (med annat än underhållning).

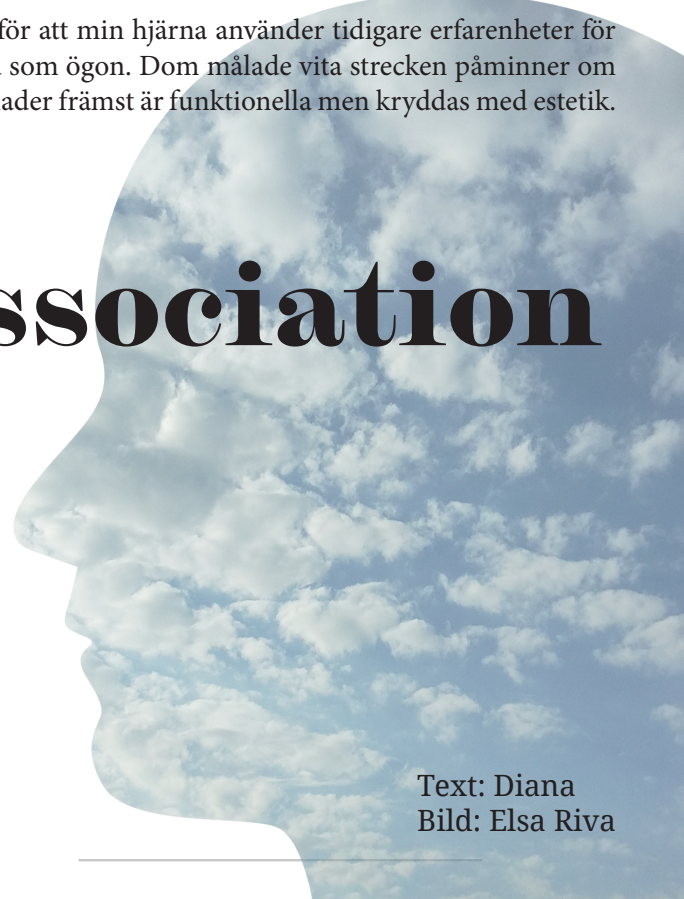


Jag upplever att dessa fönster ser ut att ha ögonbryn. Dom gör detta för att min hjärna använder tidigare erfarenheter för att leta efter mönster. Även om fönsterna är fyrkantiga är dom blanka som ögon. Dom målade vita strecken påminner om ögonbryn. Konstens närvaro i arkitektur kan summeras med att byggnader främst är funktionella men kryddas med estetik. Bilden är från ett äldreboende vid Folkparken i Lund.

Sexualitetsassociation

Idag är det många människor som tycker om sex och det kan ju vara bra om man vill föda en ny människa till jorden. Oftast vill det sig väl efter förlossningen och det är mycket viktigt när man har gått och väntat på ett nytt liv. Tillsammans är en viktig del i samhället. Gift och skild är en ekonomisk fråga om man ska klara av allting och må bra, eller om man ska bli bortkastad till sjö och skog. I vissa fall kan det gå illa och då gäller det att man får hjälp – och det fort som fan! Det finns alltid sjukhus som kan hjälpa en, till exempel en akutmottagning.

Man ska vara försiktig innan man tänker skaffa barn, så att det blir som man tänker sig i framtiden. Det är bara att tänka och tänka så blir det som man vill.



Text: Diana
Bild: Elsa Riva

Vattenlevande invasiva arter

Text: Elin Tiselius

Bild: Havs- och vattenmyndigheten

Livet började i havet, från mikroskopiska varelser utvecklades livet till större växter och djur över miljontals år. Endosymbiont-teorin menar att det första livet var bakterier som tog in olika delar i sin cell. Delarna gav cellen en identitet motsvarande djur (mitokondrier) och växter (kloroplaster).

En del djur har evolverat i ett annorlunda biom för att sedan förflyttats med hjälp av människan. Konsekvenserna för det nya biomet kan bli ödesdigra. T. ex. har de vattenlevande arterna kinesisk ullhandskrabba, lädersjöpfung och svartmunnad smörbult konkurrerat ut många arter i sin närmiljö som består av vatten.

Kinesisk ullhandskrabba är en inva-

siv art i Sverige. Den upptäcktes i början på 1900-talet. Spridningen hit har skett med barlastvatten. Man tror inte att kinesisk ullhandskrabba kan föröka sig i Sverige för att vattnet är för kallt, men med klimatförändringar kan det komma att ändras. En viktig sak att komma ihåg vad det gäller invasiva arter är deras förmåga att invadera och omstrukturera omgivningen. Kinesisk ullhandskrabba förändrar miljön genom att gräva gångar i sanden vilket påskyndar erosionen. Dessutom ger den sig på fiskeredskap som förstörs.

Lädersjöpfung är en invasiv art som introducerades 2023 i svenska vatten. Den fanns på Västkusten under hösten, från ytan ner till 25 meters djup. Mest troligt är att den har rest hit med lång-

väga skepp från nordvästra Stilla havet. Den växer solitärt (inte kolonibildande) på hårda ytor som musslor, bryggor och båtar. Den mäter vanligtvis 9–12 cm men kan bli upp till 20 cm.

Svartmunnad smörbult är en fisk som efter att ha blivit transporterad hit med barlastvatten har hittat sin boplats här. Den trivs bra i svenska vatten som kan vara både bräckt och sött. Fisken är en god matfisk. Den skall inte förväxlas med smörbult som är en inhemsk art. Urskiljande av den svartmunnade smörbulten sker genom en liten svart fläck på främre ryggen. Förökningen sker fem till sex gånger per år. Den äter rom och ägg från andra fiskar däribland lax. Det befaras att detta är en fara för laxbestånden i våra älvar.



Lädersjöpfung (*Styela clava*)



Kinesisk ullhandskrabba (*Eriocheir sinensis*)



Svartmunnad smörbult (*Neogobius melanostomus*)

The Owl House

Text: Wilhelm "Wille" Visser
Bild: Disney channel



Jag har skaffat mig den dåliga vanan att när jag inte kan bestämma mig om jag gillar någon modern tecknad serie så härmar jag andras positiva (eller negativa) åsikter istället. *The Owl House*, skapad av Dana Terrace, är inget undantag.

The Owl House, visad på barnkanalen Disney Channel, handlar om tonårsflickan Luz Noceda som får chansen att fullfölja sin dröm att bli en häxa när hon av misstag hamnar i en annan värld fylld av magi och monster. Programmet hade premiär 2020 och avslutades 2023 med två hela säsonger och en tredje säsong som bestod av tre långa specialavsnitt.

Okej, snabb varning, om denna recensionens takt känns lite obalanserad så är det bara för att jag sovit dåligt så

jag ber er att ha lite tålmod med detta.

The Owl House har sina styrkor, inget tvivel om saken: karaktärerna, miljöerna, och varelserna är fantastiskt designade, med inspiration från allt från John Bauer till Hieronymus Bosch, vilket nog kommer tillfredsställa många fans av Harry Potter, anime, och skräck. Men, och det är ett STORT men, *The Owl House* är inte utan brister, och det är MÅNGA brister.

Precis som många andra program (både live-action och tecknat) så började *The Owl House* först med en mestadels episodisk första säsong och sedan en mestadels serialiserad andra säsong, vilket kan få den narrativa strukturen att kännas som att den går i snigelfart vid första säsongen och ger hela serien berättelsemässigt en identitetskris och kan till och med förvirra tittarna. Många av oss vill helst veta i förväg om ett program kommer vara episodiskt

eller serialiserat från början till slut och många av oss ogillar program som är både och.

Precis som många andra moderna program och filmer så innehåller *The Owl House* HBTQ+-karaktärer men ni som har läst mina tidigare recensioner vet att jag är inget vidare intresserad av HBTQ+-aspekten när det kommer till identitetspolitik och att jag finner det som endast ett ytligt lager av ens personlighet. Vissa personer tycker att karaktärer inte är relaterbara såvida de inte är av samma kön eller sexualitet som de själva, vilket inte är mer än tunt beslöjad narcissism.

Med tanke på att *The Owl House* upphörde på barnkanalen Disney Channel så var Terrace och hennes team tvungna att kompromissa och rent ut sagt censurera vissa aspekter av original-visionen och slutresultatet är rätt så uppenbart. Full kreativ frihet är en av

de få mänskliga rättigheterna jag verkligen värderar högt och om Dana verkligen hade velat ha det så skulle hon ha gjort om *The Owl House* till en seriebok på nätet (eller "webcomic" som det heter på engelska), en novellserie, eller till en självständig tecknad serie på Youtube istället för att ha "sålt sin själ till djävulen"; om "mainstream" inte funkar så kan man alltid köra "indie".

Men en del av mig tror att Dana Terrace undermedvetet VISSTE att *The Owl House* inte skulle bli en lika stor succé utan Disneys resurser, reklamteam, och framförallt Disneys pengar. Vilket för mig är ett tecken på en skapare som inte har fullt förtroende för att skapelsen kan stå på sina egna ben.

Om sanningen ska fram så var jag ett fan av programmet tills Disney meddelade att den tredje och sista säsongen bara skulle bestå av tre långa specialavsnitt istället för en vanlig säsong på cirka tjugo normallånga avsnitt, vilket kom som en chock, inte bara för oss tittare utan också för Dana och hennes team. Jag vet att det är lite tragiskt men jag tror att Dana, hennes team, och vi tittare glömde bort att det här är DISNEY vi har och göra med! Detta är samma företag som har cancelerat otaliga andra program efter bara en eller två säsonger och krossat deras skapares hopp och drömmar. Vad fick Terrace tro att hennes program skulle vara något annorlunda än alla de andra program som Disney har slängt till

vargarna genom åren? Arrogans, hybris, naivitet, eller lite av alla tre?

Precis som många andra företag inom underhållningsbranschen så följer Disney vad som är populärt hos dagens publik, eller ibland vad de tror är populärt hos dagens publik, på ont eller gott. Och precis som Disney, och deras konkurrenter, så säger de alla att de är för "inklusivitet", "representation", "social rättvisa", "politisk korrekthet" och så vidare, och så vidare ... men när pengarna börjar tar slut och investerarna börjar flåsa dem i nacken så spolar företagen ner sina nyfunna agendor och ideal i toaletten bara för att kunna spara några slantar.

Men låt oss gå tillbaka till recensionen, va?

När jag fick reda på att *The Owl House* bara hade fått en förkortad sista säsong (på grund av för många olika anledningar att nämna) så var det som att en besvärjelse hade brutits (metaforiskt vill säga) i mig, och det fick mig att fråga mig själv "Gillar jag verkligen detta eller är det bara för att andra gillar det?". Det slutade med att jag slutade titta på *The Owl House* cirka halvvägs in i andra säsongen.

Mitt enda förhållande till programmet nuförtiden är genom dess "fan art" och "fan fiction", speciellt de som utspelar sig i alternativa universum, men i slutändan så blev *The Owl House* bara ännu en serie som misslyckades att leva upp till sin fulla potential och Dana



Terrace blev bara ännu en skapare som lät sin desperation och sina ambitioner grumla hennes omdöme för en chans att få sitt program visat på dumburken, precis som så många andra skapare före henne. Och precis som i många andra fall så kommer Terrace nog försöka hitta så många sätt som möjligt att mjölka programmets fans tills hon är tvungen att skapa något helt nytt och originellt eller tyna bort i obskyritet.

"All our dreams can come true, if we have the courage to pursue them." – Walt Disney



Sexualitet: ett hett ämne



Bild: Pixabay,
Linus Strömdahl
Text: Margitha Gustafsson

Modern sexologi fick sitt genombrott omkring sekelskiftet, men litteratur och forskning som rör mänsklig sexualitet har funnits mycket längre.

I Europa blev det ett vetenskapligt och kunskapsbaserat fält under 1800 talet. 1886 utkom en vetenskaplig tidskrift *Psychopathia Sexualis*. Författare till denna var Rickard von Kraft Ebbing som skrev den och därmed öppnade han ett helt nytt område för den medicinska forskningen.

I vissa sammanhang kom han att kallas den moderna sexual vetenskapens fader. Synsättet som han framlade omkring sexualiteten var att den var naturlig och rik med fortplantning som syfte. Han framhåller sexualdriften som stark. Jag finner ett särartstänkande hos honom då han menar att mannen är aggressivare och otåligare än kvinnan som är underordnad och passiv.

Det fanns många som uttryckte skillnader mellan manlig och kvinnlig sexualitet utifrån aggression och passivitet. En av dem var den finske läkaren

Onni Granholm publicerade en skrift på svenska år 1900, *Kärleken under normal och abnorm form*. I denna skrift hävdar han att passivitet, underkastelse och blyghet är en del av kvinnans sexuella natur. Han går så långt att mena att stark sexualdrift hos kvinnor är sjukligt. Vidare lägger han över ansvaret på kvinnor att förstå att deras blotta närvaro hetsar männens sexualitet. Han till och med uppmuntrar kvinnorna att de skall tänka på sin klädsel och inte egga männens mer aggressiva sexualitet.

Sexualvetenskapen ur ett antropologiskt perspektiv

När nu sexualvetenskapen lanseras vidgas forskarnas perspektiv från ett medicinskt till ett socialt, kulturellt och historiskt. Ett särskilt intresse vidgades mot antropologi. Det visade sig genom studier av andra kulturer sexualitetens uttryck och tolkningar var långt ifrån universella. Den amerikanska kulturantropologen Margaret Mead hade genom sina fältstudier sett att kvinnor och män betraktades mycket olika i skilda kulturer. Hon drog slutsatser som att maskulina och feminina egenskaper är av naturen fördelade lika mellan könen, men att dessa egenskaper tilldelas det ena eller andra könet av samhället. Detta socialkulturella fe-

nomen kom att betyda mycket för sexualvetenskapen och inte minst när det gällde dess relation till kvinnörelsen och kvinnoemancipation. En bok av Margaret är *Kvinnlig, manligt, mänskligt* (1939) Denna bok har en viss relevans även inom dagens genusvetenskap.

Några decennier in på 1900-talet kan man i den svenska sexualdebatten finna uttryck för åtminstone fyra förhållningsätt; de tidiga sexualforskarnas bild av den obetvingliga manliga könsdriften och den oklara kopplingen mellan sexualitet och våld; sexualreform ligans kamp för rätten till sexuell njutning för båda könen; sexualradikalernas idé om sexuell frihet som förändrande kraft; den antropologiskt inspirerande synen på sexualitet som en produkt av kultur, samhälle och könsmaktsförhållande. Två frågor stod i fokus, preventivmedel och abort.

RFSU's påverkan på samhällets syn

1933 bildades riksförbundet för sexualupplysning RFSU det blev ett genombrott för en mer vetenskaplig och sekulariserad syn på sexualiteten. En av företrädarna för att RFSU bildades var Elsie Ottosen – Jensen. Hennes upplysning i frågor runt sexualitet och preventivmedel blev vida omtalat. Hennes

självbiografier *Livet skrev* och *Livet skrev vidare* rekommenderar jag som läsning, för att det ger en utmärkt bild av hur arbe-

tet runt frågor omkring upplysning kunde te sig då. RFSU i riktade sina mål mot sexualundervisning i skolorna, att öppna sexualrådgivning, tillgång till preventivmedel. En annan viktig frå-

ga som speciellt Elsie tog strid för var oäkta barns arvsrätt. Just detta finner jag mycket behjärtansvärt. 1935 blev sexualundervisning på läroverk obligatoriskt.

Preventivmedelslagen upphävdes 1938 och 1944 avkriminaliserades homosexualitet.

Den sexuella revolutionen

Under 1960-talet skedde en glidning i synen på sexualitet i det svenska samhället. Vissa vill benämna tiden den sexuella revolutionen. P-pillret hade gjort sitt intåg och idén om den fria sexualiteten fick ett större inflytande: ”samlag för vänskaps skull.” Inom filmen lanserade Vilgot Sjöman några filmer som blev omdiskuterade. Filmen 491.(1964) *Jag är nyfiken gul* (1967), *Jag är nyfiken blå* (1968). Tidigare hade man inte visat de sexuella scenerna så öppet och naket. Alla var inte lika obörda av denna öppenhet. Diskussioner följde.

Sexualiteten fick också en politisk betydelse då kvinnorörelsen, som hade sina rötter i den amerikanska medborgarrättsrörelsen, utmanade sexologins manliga norm om könslivet. Rörelsen riktade uppmärksamhet mot det sexuella våldet, och kvinnoförnedrande pornografi.

I Sverige bildades 1970 Grupp 8, som innehöll en kamp mot sexism hos de radikala männen.

Parallellt med arbetet för att synliggöra sexuella övergrepp fördes en an-

nan kamp, nämligen kampen mot den heterosexuella normen. I Sverige bildades Riksförbundet för sexuellt lika behandling, 1950.

De homosexuella stod upp för sina rättigheter och demonstrationer växte fram över tid. Pride-rörelsen idag är ett återkommande inslag men också vidgad till HBTQI-frågor och rättigheter.

I början av 1980-talet uppmärksammades ett stort antal unga homosexuella män i USA som utvecklade en ovanlig tumörsjukdom och drabbades hårt av lunginflammationer som var ofarliga för friska människor.

Man fann snart att det hela berodde på nedsatt immunförsvar (acquired immune deficiency syndrome), AIDS. Sjukdomen

spreds av ett virus HIV

som spreds via blodet. Utbildningsinsatser framarbetades 1983 och för att samordna och stärka dessa insatser inrättades i svenska regeringen AIDS-delegationen 1985.

AIDS är fortfarande en stor hälsofråga runt om i världen. Behandlingen och medicineringen skiljer sig stort mellan fattiga och rika länder.

1998 väckte fotografen Elisabeth Ohlson Wallin stor uppmärksamhet med sin utställning *Ecce Homo* (se människan). Hon hade knutit bilderna till olika bibelcitats, samt använt sig av homosexuella identiteter och miljöer för att spegla utanförskapet och Guds allomfattande kärlek.

Utställningen väckte kraftigt anstöt hos många. Jag kan skönja från detta att det finns en stark kristen idétradition

i samhället kring synen på sexualitet. Den heterosexuella normen visar sig ofta.

Framtidens skiftningar

Mitt försök till att göra en enkel idéhistorisk sammanställning leder mig fram till dagens olika problematiseringar över ämnet sexualitet. Kultur, samhälle och könsmaktsförhållanden påverkar fortfarande vårt förhållningsätt till ämnet. Ur ett könsmaktsperspektiv och ur en kristen idétradition värderas kvinnan fortfarande utefter skalan ”Horan och Madonnan”.

Jag vill lyfta fram ett citat från en intervju som ägde rum med en sexolog; ”Sexualiteten är en så stor del av människors liv – och jag tycker att det är något som spelar in hela livet och att det speglar det samhälle som vi lever i!” Vidare ser jag förändringen i läroplansändringen juli 2022. Det som tidigare skrevs sex och samlevnad har nu fått formuleringen: sexualitet, samtycke och relationer.

WHO som är ett globalt nätverk formulerar synen på sexualitet: ”Sexuell hälsa är ett tillstånd av fysiskt, emotionellt, mentalt, och socialt välbefinnande relaterat till sexualitet. Sexuell hälsa kräver ett positivt och respektfullt närmande till sexualitet och sexuella relationer, liksom möjligheten till att få njutbara och säkra sexuella erfarenheter, fria från förtryck, diskriminering och våld.”

Hur föränderlig kommer synen att vara under nästa århundrande? Från att ha gått från att definiera synen på sexualitet utifrån ett manligt perspektiv, med många reglerande normer har samhället öppnat upp för att tillåta människor att själva förhålla sig till sin sexualitet som en inre tillgång.

Nutidens frågor som vuxit fram berör legalisering av samkönade relationer, juridiskt kön, sambolagar, insemination för ensamstående, transgender acceptans och fler omdiskuterade ämnen.

Vilka normgivande funktioner och förändringar kommer vi att få följa framöver? Sexualitet: ett hett ämne





Sexualitet ur ett barndomsperspektiv

Text: Anonym

Bild: Chris and Ralph; Felicia

Till och från dyker frågan upp om huruvida barn har en sexualitet eller inte. En del menar att sexualiteten utvecklas först under puberteten och att barn domen därför bör betraktas som en fredad zon från allt som kan associeras till sexualitet. "Låt barn få vara barn" heter det.

Andra framhåller tydligt barnets sexuella nyfikenhet. Hur dessa olika attityder kring ämnet formas är inte helt lätt att bedöma utan en djupdykning.

Att många strikt religiösa individer och rörelser tycker att frågor om sexualitet i annat än reproduktionssyfte är obekväma är knappast ett djärvt konstaterande. Inte heller att det kan ligga i en pedofils intresse att framhäva den potentiella sexlusten hos barn (bilden kompliceras av det givna faktum att det inom en del strikt religiösa institutioner förekommer ett massivt utnyttjande av barn, men detta är ett ämne som kan lämnas därhän).

Vad jag i denna artikel syftar på när jag talar om "barn" är små barn, i synnerhet i åldern 5-8. En sammanbland-

ning med s.k. "tweens" (10-12-åringar) skulle bara förvirra hela diskussionen.

För egen del har jag verkligen ingen utbildning i ämnet, men kan iaf tala av egen erfarenhet. Jag minns väl hur jag redan i fem års ålder var nyfiken på mina könsorgan. Inte nog med detta. Dessutom hände ofta om att jag fantiserade om jämnåriga i samband med detta utforskande, oavsett om det rörde sig om flickor eller pojkar. Detta skulle kunna tolkas som att jag som barn hade en tydlig sexuell preferens, vilken var kopplad till båda könen. Men riktigt så enkelt var det inte. Inte alls faktiskt.

Jag var till exempel aldrig någonsin upphetsad av något annat barns yttre (eller för den delen inre) attribut. Jag kände heller aldrig någonsin någon som helst lust att interagera fysiskt med ett annat barn. Jag blev heller aldrig 'kär' innan 10 års ålder. Min "sexualitet" ifråga var enbart kopplad till det egna utforskandet där fantasier om andra barn kunde ingå utan att det betydde någonting.

Jag har ingen aning om hur unika dessa upplevelser och preferenser är, men dem talar i alla fall för att synen på sexualitet hos barn måste åtskiljas väsentligt från synen på sexualitet hos vuxna. RFSU skriver på sin hemsida under avdelningen "sex & relationer" i artikeln "Barns sexualitet" att barn redan i tidig ålder medvetna om könsroller och heteronormen, men sällan agerar efter dessa begränsningar i sina lekar. En tänkbar fråga är vad RFSU härmed lägger i begreppen "sexualitet" och "heteronorm"? Menar de att barn blir kära i andra barn oberoende av kön?

Jag ställer mig för egen del frågade till om detta inte är ett exempel på hur vuxna många gånger ser på barns sexualitet genom vuxenglasögon? Att barn måhända har en egen sexualitet säger ingenting om att denna skulle vara ens besläktat med vuxenvärldens syn på detsamma. Vad är det som säger att sexualitet hos barn är så pass utvecklad att den tar sig uttryck i faktisk attraktion av andra barn? Nog för att även små barn kan bilda "par" och tycka om att till exempel gå och pussa på varandra. Detta talar för vad RFSU skriver om hur heteronormativitet etableras redan hos barn, men frågan är i hur hög grad dessa konstellationer är uttryck för någon sexuell preferens snarare än en social kod möjligen i kombination med utforskandet av det ännu omedvetna?

Uppfattningen om huruvida barn har en egen sexualitet eller inte får konsekvenser för hur den vuxna individen tillämpar sin moraluppfattning. Inställningen att frågor om sexualitet bör hållas så långt borta från barn som möjligt orsakar dels stigma och tabu hos barn beträffande deras egna privata delar, t. ex. att de skäms för de egna könsorganen. Dessutom bidrar detta till en uppfattning att varenda liten anspelning på sexualitet, hur oskyl-

dig och subtil den än må vara, måste rensas bort från all media som barnfamiljer kan tänkas konsumera eller ta del av. Exempel på det sistnämnda kan handla om allt ifrån fallossymboler i en disney-film till hur de vuxna i ett avsnitt av julkalendern 2015 pratade om "vuxenskönt" i möte med barn i en drift med 1970-talets tidsanda.

Visst kan säkert många uppfatta dessa exempel som absurda ytterligheter, men utifrån min egen erfarenhet av andrahandskonsumtion av film och serier så är det inte helt ovanligt att saker som "enbart vuxna förstår" i detta sammanhang ska hållas borta från media som i huvudsak riktar sig mot barn. Det känns nära till hands att känna en och annan moralistisk vindpust i dessa sammanhang.

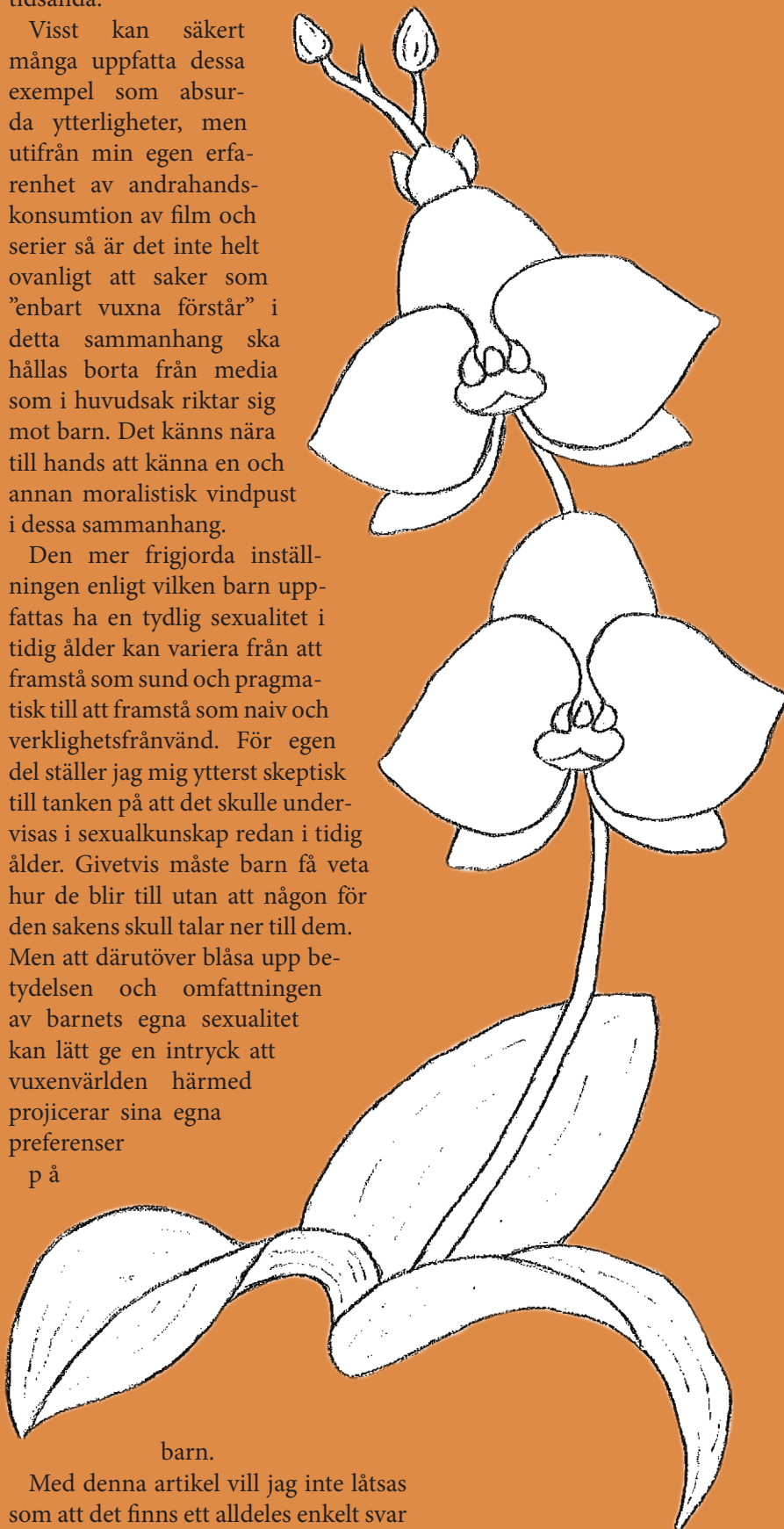
Den mer frigjorda inställningen enligt vilken barn uppfattas ha en tydlig sexualitet i tidig ålder kan variera från att framstå som sund och pragmatisk till att framstå som naiv och verklighetsfrånvärd. För egen del ställer jag mig ytterst skeptisk till tanken på att det skulle under visas i sexualkunskap redan i tidig ålder. Givetvis måste barn få veta hur de blir till utan att någon för den sakens skull talar ner till dem. Men att därutöver blåsa upp betydelsen och omfattningen av barnets egna sexualitet kan lätt ge en intryck att vuxenvärlden härmed projicerar sina egna preferenser

på

barn.

Med denna artikel vill jag inte låtsas som att det finns ett alldeles enkelt svar på dessa frågor, men landar ändå i att

en rimlig utgångspunkt är att mycket riktigt "låta barn vara barn", men att detta inte måste innebära att vuxna till varje pris måste "freda" barn från frågor om sexualitet, njutning och rentav fortplantning.



Partnerskap - den sammansvetsade sexualiteten

Text: Farbror Vattenmelon
Bild: slate.com; Linus

Människans sexualitet är oöverskådligt komplex. Den är genetisk, kulturellt betingad och präglad av ens individuella livshistoria. Jag kommer att gå igenom svårigheter i partnerskap men även tips på psykologers verktyg för att lättare komma överens.

Människan är djuret som under sin uppväxt under längst tid är hjälplös och beroende av sina föräldrar. Inte konstigt att Freud gav patienters föräldrar skulden för bestående men och fixeringar. En ung kvinna som har läst genus beskrev kulturers skönhetsideal som kollektiva fetischer. Det var en talande originell insikt.

Sprickorna på den vita duken

Jag tror att dom flesta mår bäst av att uttrycka sin sexualitet i en ömsesidigt seriös relation: ett partnerskap. Ofta kallar jag att vara singel för en mikrodystopi (ensamheten) och att vara i ett

förhållande för en mikroutopi (konflikter). Sedan finns det dom som lever i öppna förhållanden (polyamorösa). Dom har rätt att leva så men jag tror att dom förtränger sina band till folk dom älskar för att slippa känna svartsjuka och för att få vara intim med många (du kan inte stoppa det bondande hormonet oxytocin från att betingas fram). Romantikens (en idé-rörelse som slog igenom stort på 1800-talet)

poeter och författare har fått oss att idealisera romantik. Detta idealiserande sprids idag av rom-coms. En motvikt till detta är följande spelfilmer och serier: *Scener ur ett äktenskap* (1974) av Ingmar Bergman, *The Break-Up* (2006), *In Treatment* (2008 med karaktärerna Jake & Amy), *Before Midnight* (2013), *Marriage Story* (2019), *Scenes from a Marriage* (2021). Dock ska man inte vara pessimistiskt cynisk och tro

att ett förhållande bara har besvikelser runt hörnet eller är ett minfält av trigganden. Det kan kompenseras med att både ha realistiska förväntningar och verktyg för att kommunicera på ett konstruktivt sätt.

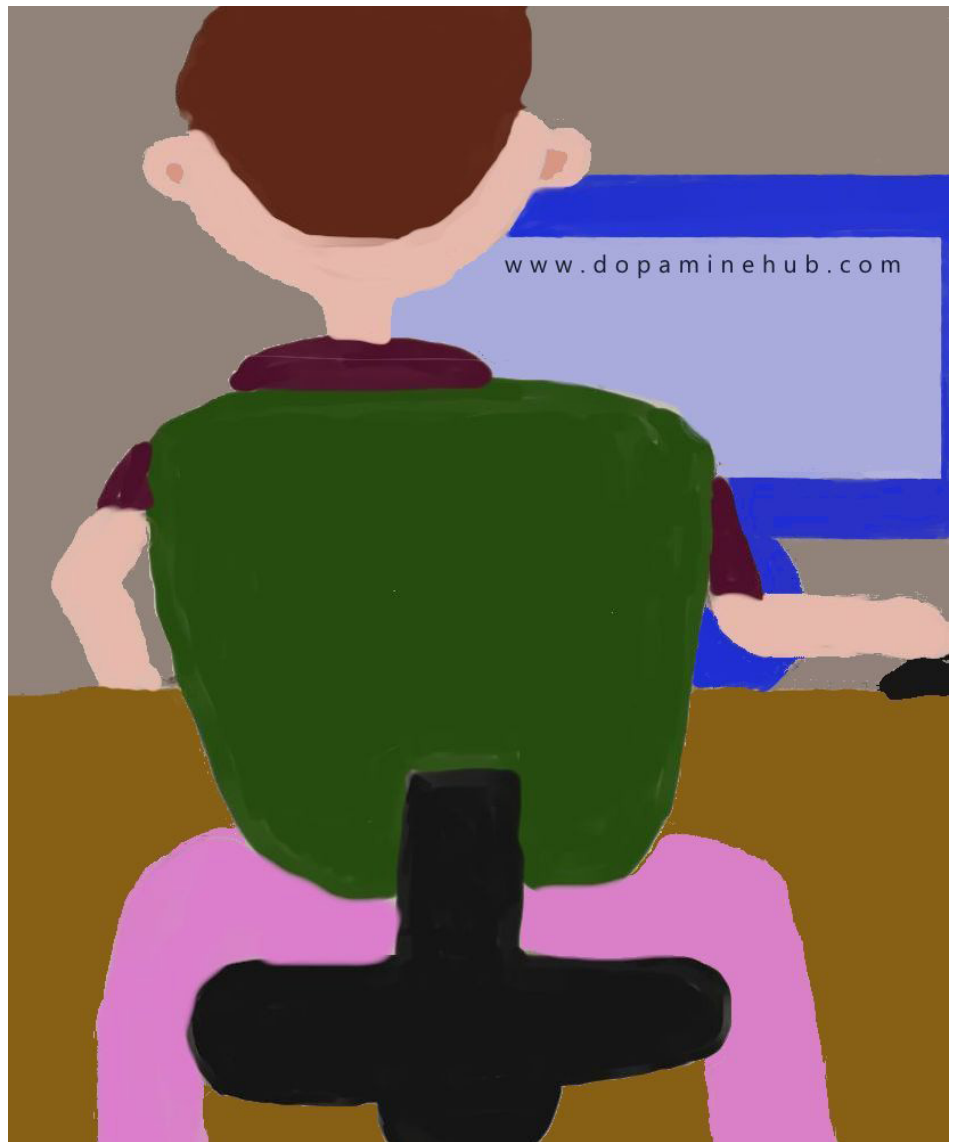
The Sound Relationship House



Romantisk idealisering

Psykologparet Julie och John Gottman har många års forskning där par har undersökts. Dom har en modell för ett sunt

parförhållande som kallas The Sound Relationship House. Modellens sju beståndsdelar finns i den gröna figuren till vänster! På 1980-talet i Seattle började Gottman att undersöka par som ställde upp på att bo i en konstgjord bostad som dom fick veta egentligen var ett laboratorium. Bostaden hette The Love Lab och där filmades dom i rummen av tre kameror från kl. nio till tjuogoett (förutom badrummet). Dom hade elektroder på kroppen som mätte pulsen, en maskin som mätte hur mycket dom vred på sig vid obehagliga samtal (the jiggleometer) och dom filmade konversationerna analyserades. När dom gick på toa fick dom ge urinprov för att mäta stressens hormon. På detta viset mättes 3000 par vars utveckling (eller stagnation) följdes under tjuogo års tid. Med all denna data kunde John förutse deras skillsmässor med 90 % träffsäkerhet. För att många män ska förstå kvinnor anser jag att det hjälper att många av dom har läst amerikanskan Gemma Hartleys bok *Fed Up* (2018) där hon redogör för emotionellt arbete (som oftast faller på kvinnan). Den belgiske psykologen Esther Perrel har många tips på hur man ska ha förståelse för sin partners behov och kommunicera bättre. Den schweiziske författaren Alain de Botton visar hur den romantiska rörelsen gett oss fel förväntningar kring romantik.



Dopaminets handbojor

Då vi lever i en digital tid vill jag nämna vad anser vara ett hot mot parförhållanden. Jag läste på Aftonbladet att 12-åringar blivit beroende av porr, och att Maria Ahlin resonerar att barn lättare styrs av dopamin-kickar. Hon har skrivit om detta i boken *Den Visuella Drogen*. Alkoholism ses som en sjukdom. På samma sätt menar hon att porrberoendet är en hälsofråga och inte en moralisk fråga. Jag tycker vi borde införa krav på bank-id med 18-årsgräns för att få se porr (eller varför inte 25-årsgräns för då är frontalloben som utgör grunden för konsekvenstänk färdigutvecklad).

Konsekvenstänk försvårar att bli beroendeframkallande. Om färre utvecklade detta beroende hade dom kunnat vara hänsynsfulla med sin partner. Den ideella föreningen SNAF (Sexualundervisningen ni aldrig fick) drivs av unga tjejer som vill utbilda folk till att undvika våldsamt sex som killarna lärt sig av porren. Dom vill komplettera skolans sexualundervisning med nödvändig information som saknas. Vi borde också bekämpa våldtäktsmän och pedofiler genom att utbilda fler psykologer (om det saknas en genetisk grund för brotten kanske psykologer kan hjälpa proaktivt). Dom kan också behandla homofobers trängsytthet. Julie Schwartz Gottmans säger att många män använder porr för att minska stress.



En kärlekshistoria



Text: Linux Hyun Sook Chang
Bild: Liza Laursen

”J'existe mon bien aimé et c'est pour vous adorer.”
”Jag existerar, min kära, och det är för att älska er.”

Genom århundraden har vi människor alltid fascinerats av omöjliga och olyckliga kärlekshistorier. Kanske är det för att nästan alla har upplevt detta som berör vårt hjärta så djupt och innerligt.

En av dom mest omtalade kärlekshistorier genom tiderna är den mellan Marie Antonia, mer känd som Marie Antoinette, och Axel von Fersen från 1700-talet.

Marie Antonia Josepha Johanna von Habsburg-Lothringen (1755–1793), drottning av Frankrike och gift 1774 med Ludvig den XVI av Frankrike.

År 1783 inledde hon en kärleksaffär med den svenska adelsmannen Axel von Fersen under franska revolutionen. Axel von Fersen (1755–1810) var en svensk greve, politiker och överste i det svenska förbandet i fransk tjänst och var även med vid franska hovet, samt var Marie Antoinettes gunstling.

Axel beskrev Marie Antoinette som ”den vackraste och mest älskvärda prinsessa som jag känner”. Axel hade många relationer med olika kvinnor och ansågs som charmör men den enda han älskade var Marie Antoinette.

I ett brev till sin syster slog han fast att han aldrig skulle gifta sig, för ”den enda som jag ville tillhöra, och som älskar mig, kan jag inte tillhöra. Då vill jag inte tillhöra någon alls”.

Deras kärlek var av det obetvingliga slaget och övervann alla till synes oöverstigliga hinder.

Och den har varit omtalad och gett upphov till många rykten.

Det är omöjligt att bedöma huruvida denna relation fullbordades fysiskt, och om det var en enbart romantisk eller en sexuellt fullbordad kärleksrelation. Marie Antoinette fick sju barn varav de två yngsta troddes vara Axels. Drottningen var inte fri att röra sig som hon ville, så självklart kan det ha förstärkt hennes känslor.

Men det man vet är att Axel von Fersen och Marie Antoinette hade en livlig brevväxling, dock skrev dom i kod och flera av breven innehåller överstrykningar.

Studier visar även att det var Axel von Fersen som censurerat breven. Då han ville skydda henne.

Fram tills nu har det varit omöjligt att läsa breven i sin helhet – men genom hjälp av en modern scanning-teknik

har man kunnat se vad det står.

År 1793 avrättades den franske kungen genom giljotinerings och några månader senare även Marie Antoinette genom halshuggning, men historien hade kunnat sluta helt annorlunda. Axel hade nämligen planerat ett flyktförsök, och lyckades faktiskt ta kungafamiljen ut ur Tuilerie-palatset och Paris. Men det dröjde inte länge innan kungen blev igenkänd och familjen fördes tillbaka till Paris.

Axel sörjde sin älskade Marie-Antoinette livet ut, och hennes sista korta brev fäste han i sin dagbok. Med snirkliga bokstäver skrev hon:

“Adjö, mitt hjärta är helt och hållet ditt. Adjö. Förbarma dig över mig. Älska mig. Särskilt genom att döma mig för det ni kommer att se mig göra inte med mindre än efter att först ha hört efter med mig.

Jag kommer att dö om jag en dag inte skulle godtas av det väsen som jag dyrkar och aldrig kommer att upphöra att älska.

Inget i världen kommer kunna hindra mig att älska er intill döden.”

Min sexualitet

Text & bild: Cicky

När jag var i tjugooårsåldern kärade jag ner mig i en sköterska på Landskrona lasarett. Jag låg inne för en bröstreducering. Mina bröst var så stora och hängande så man kunde tro att jag hade fött barn flera gånger i unga år. Nog om det. Denna sköterska bar alltid brickor med medicin så graciöst. Hon hade uppsatt hår och sandaletter med klack. Hon sade att hon jobbat som kallskänka. Minns att hon hette Sands i efternamn. Senare kärade jag ner mig i ingen mindre än Marilyn Monroe. O jösses så fin. Inte bara att hon var vacker utan också hennes utstrålning. Hennes röst och sättet att gå. En gång i Lund för många år sedan fick jag syn på en tjej på andra sidan trottoaren. Jag spanade efter henne och höll på att gå in i en stolpe. Jag blir kär i vissa män också. På senare år har jag upptäckt att jag även kärar ner mig i homosexuella män, lesbiska kvinnor, Furrys, transvestiter då de uppträder som kvinnor. Så jag identifierar som Pan. Det liknar Bisexualitet men har en större spann. Drag queens jag gillar är Divine, Christer Lindarw, Danny La Rue bland andra. Så vad är det som gör att jag blir förtjust i Drag queens? Det är en svår fråga att besvara, men jag tror att det har att göra med att jag tycker att de är väldigt kvinnliga. Mer sensuella med manlig styrka blandat med kvinnlig sirlighet. Så jag kanske också skulle ingå i Prisma-gruppen?

Jag kärar även ner mig i vissa träd. Bara för att jag älskar naturen. Att älska olika personer och andra levande varelser är för mig helt naturligt.



Studera på Insam!

Text: Selman
Bild: Pär



På Komvux finns många klasser där man studerar svenska. Det finns grupper som kallas Insam, som jag tycker är bäst. En fördel med att studera på Insam är att man lär sig tala och skriva svenska. En annan fördel är att man kan få hjälp att hitta jobb i Sverige. Om man hittar ett jobb kan man känna sig nöjd med livet.

Men det viktigaste med Insam är att grupperna är små. Det hjälper eleverna att fokusera bättre och de får mer hjälp av lärarna. Jag hoppas att du blir intresserad och nöjd med att studera på Insam!

Sexualiteten och samtiden

- ett samtal med Helga Asgeirsdottir

Fontän förde en intervju med Helga som är sexologstuderande och förbereder sin egen studie om ämnet. Hon gav oss flera insikter om sexologins roll i dagens samhälle. Vår första fråga blev naturligtvis varför hon är så intresserad av ämnet. Helga svarade att hon tänker att sexualitet är en stor del av människors liv, att det spelar in hela livet och speglar samhället.

Samhället påverkar vår sexualitet och vice versa. Och att det tycker jag är jättespännande, hur det har sett ut historiskt, hur det ser ut idag, vad som är tillåtet, vad som inte är tillåtet. Men också att jag tycker att ett viktigt

ämne på så vis att det någonstans har hamnat lite i skymundan. Det är väldigt privat, kan vara lite tabubelagt. Det är inte alltid någonting som får ta plats. Ibland så kanske det tar för mycket plats.

Vårt samhälle idag är ju kanske rätt så sexualiserat ibland. Det är mycket. Det finns en stor tolerans och en stor öppenhet för det här med sex, men samtidigt så är det ändå någonting som jag tror att många kan känna sig lite osäkra kring. Kanske sin egen sexualitet. Men alltså, det är många parametrar i det som jag tycker är spännande.

Sexologer kan fylla många roller i dagens samhälle, inte minst inom forskning.

Och det finns sexologisk forskning kopplat till Malmö universitet där man forskar på lite olika, man forskar på HBTQ, man forskar på om kvinnlig omskärelse, jag har inte allt i huvudet. Men man forskar också på prostitution eller sexköpare, hälsa, sexuell hälsa. Men där kan man gå in och kolla. Det är olika forskningsprojekt på gång.

Men de finns även mer tillgängliga inom vården. Upplever man problem med sin sexualitet kan man bli remitterad till en sexolog, och de finns närvarande på ungdomsmottagningen.

Sex och ungdomar

Helga har valt att fokusera på ungdomars sexualitet, och vi blev nyfikna. Helga menar på att statistik visar att



**Intervju - Margitha, Åsa,
redigerad av Amanda
Bild: Mats**

ungdomar har mindre sex idag och ser det som mindre viktigt än tidigare generationer, både i Sverige och andra delar av västvärlden. Statistiken samlas i Sverige av Folkhälsomyndigheten och på beställning, som av Ungdomsbarometern.

Och det tyckte jag var lite spännande och intressant. Hur kommer det sig? Vad är det som gör att unga människor i dag inte har sex i samma utsträckning och inte intresserar sig för sex på samma sätt som man kan ha sett tidigare? Att det har minskat helt enkelt.

Generationen som växer upp nu är de första generationerna som växer upp i ett digitaliserat samhälle, som växer upp med sociala medier och telefoner. Ett annat sätt att kommunicera

på, ett annat sätt att umgås på... och därför tycker jag det här är spännande.

Man ser också att alkoholkonsumtionen har minskat och där drar man paralleller att det hör ihop, att man har mindre sex också kopplat till att man har mindre riskbeteende. Man kan också se att folk flyttar hemifrån senare och gör andra typer av så kallade vuxenaktiviteter senare i livet. Man börjar dejta senare, man går in i relationer senare, man tar körkort senare, alltså så att man helt enkelt kanske blir vuxen lite senare, att det kan vara en koppling där.

Helga är intresserad av att komplettera den kvantitativa statistiken med mer kvalitativa undersökningar. Hennes undersökning handlar därmed om in-

tervjuer med unga människor för att förstå mer om hur de ser på sex och relationer, något som påverkas av den sexualundervisning som finns tillgänglig och det ser ut som att den kanske ibland är skev i dagsläget.

Det jag har läst mig till är att den senaste undersökningen som Folkhälsomyndigheten gjorde visade att många ungdomar tycker att de får rätt så god kunskap om just det här med graviditet, sjukdomar, preventivmedel, kondomanvändning, de sakerna. Men man saknar, man saknar kunskap om, hur får man en relation att fungera? Eller HBTQ-kunskap, men samtyckeslagen som har också kommit in och har blivit en stor del, tror jag, av sexualundervisningen.

Det finns ju också en hypotes att

man faktiskt är mer medveten, mer medveten om sig själv, vad man vill och vad man behöver och det finns liksom en större personlig integritet. Man är också medveten om det här med samtycke, att det är någonting som väger rätt så tungt, att man vill inte göra något gentemot varken sig själv eller någon annan. Att man är noga, liksom, i relation till andra människor. Så jag tror att det finns mycket man kan spåna på. Hur kommer det sig att ungdomar har mindre sex i en sexuellt frigjord tid? Vi kanske är sexuellt mätta, det kanske är för mycket sex.

Sex och ohälsa

Det finns andra kopplingar att titta på inom sexuella beteenden. Det finns kopplingar mellan SSRI-preparat som påverkar sexlusten, men även stress har en negativ påverkan.

Man kan också se att den psykiska ohälsan har ökat rätt så drastiskt, det vet vi också att sex och stress går inte så bra ihop. Mår man dåligt och är stressad eller har ångest så är man

kanske inte jätte ... Då kanske inte sex står högst på listan över vad man vill göra. Man har dragit många paralleller mellan olika saker som kan då påverka.

Så har du psykisk ohälsa, mår du dåligt så påverkar det också din sexualitet. Och det vi vet är ju att fler ungdomar mår dåligt i dag. Sedan kanske det är så i samhället i stort också. Jag vet inte hur den statistiken ser ut, om fler personer överlag mår dåligt, men det man vet är i alla fall att den psykiska ohälsan går upp bland unga och är större i dag än vad den var för kanske 15-20 år sedan.

Sex och teknologi

Teknologi är en viktig del av dagens samhälle och kan ha haft stor påverkan på hur sexualitet ter sig annorlunda. Bland annat så är pornografiskt material väldigt lättillgängligt via internet, och social media som specialiserar på sexarbete.

Sociala medier har lett till att individer är mer utlämnade idag än tidigare generationer.

Jag tror faktiskt någonstans att det här digitala samhället vi lever i gör att det relationella någonstans blir begränsat. Alltså, du har kanske mycket relationer med många människor genom din telefon. Du har inte samma naturliga relation med folk i din omgivning. Du träffar också väldigt mycket folk. Alltså, hela världen är en möjlig mötesplats, vilket kan kanske bli lite överväldigande, tänker jag. Men ja, jag tror faktiskt det. Jag tror att någonstans så går vissa relationella bitar förlorade när tekniken tar så stor plats.

Jag tror att det är många parametrar som kan spela in och jo, ungdomar är nog lite utsatta idag. Jag tror att det är en rätt så stor värld att växa upp i just också vad gäller att det är svårt få jobb, det svårt att få boende. Det är höga krav, det är höga krav på att någonstans ... du ska kunna det här med, och exponera dig och visa vem du är och vad du går för.

VAD GÖR EN SEXOLOG?

En sexolog är utbildad på människans sexualitet. En sexolog hjälper till att sätta ord på upplevelser som handlar om frågor kring sexlust, problem i kommunikationen med sin partner eller svårigheter att identifiera sin egen sexualitet.

Sexologer kan arbeta som sexualupplysare eller som rådgivare på en ungdomsmottagning och i den rollen kommunicera viktiga budskap till framförallt ungdomar, men även till föräldrar och vårdnadshavare. Du kan också vara anställd av sjukvården och arbeta med personer som har behov av att prata om sin könsidentitet.

Sexualitet efter förtjänst

Text: Roger Klang
Bild Peter Axelsson



Peter Axelsson 2024

Innan jag går in på denna tidskrifts ämne i artikeln så tänkte jag delge några saker om mig själv. Jag är inte rädd för det här numret av Fontän, som handlar om ämnet sexualitet. Jag letar efter min soulmate, min själsfrände, och har gjort i många år. Jag är inte helt asexuell heller, om någon trodde det. Jag tror att jag kan vara ett vilddjur i sänghalmen. Men jag hoppar inte i säng med vem som helst. Jag håller mig till en kvinna för resten av livet och även efter att en eller båda av oss har dött, eller så kan det kvitta.

Hur kan det komma sig att sådana män som är sexuellt promiskuösa förväntar sig en bra kysk kvinna, som i princip har levt i celibat hela sitt vuxna liv, den dagen de känner för att stadga sig? Hur kommer det sig att de förväntar sig, nej kräver av en kvinna att de ska ha ett förflutet som är fullständigt i diskrepans med deras egna skitiga förflutna? Det är frågor ni inte kan ställa till mig. Det är det manschauvinistiska "horan och madonnan"-syndromet och hur får de det att gå ihop? Jag är ganska säker på att en man i regel attraherar sådana kvinnor som han själv hoppar i säng med i sitt vuxna liv. Jag tror att en horbock till man nästan alltid får hålla till godo med en promiskuös kvinna den dagen han stadgar sig, och innan dess också. Min erfarenhet är att kvinnor i allmänhet är bra på att för en särskild man dölja sitt förflutna när de är promiskuösa. Män är det också antagligen jag.

Det går inte alltid att se på någon att denne är sexuellt promiskuös. Vad händer då när man har olika syn på hur och med vem man bör utöva sex? Jag tycker inte att promiskuösitet är normalt. Den typen av personer må vara hur skickliga som helst på att dölja vem de är men för mig är de helt osexiga. De har inte "det". De försöker "koka grodan långsamt"; och jag är grodan. Med det menar jag att de försöker portionera ut sitt sexuella liv och leverne – efter att de tror att man har fallit för dem. Så att det ska vara för sent att säga; "Tack, men nej tack, jag är inte intresserad". Sedan finns det även personer som är oförmögna att se betydelsen av sin tilltänkta partners sexuella utsvävningar och historia. Dessa kan till och med uppmuntra sådant beteende eftersom de anser att det ökar deras chanser till att få till det. Lycka till med att få till ett lyckat äktenskap, säger jag då!

Jag tror att mitt sätt att se på sexualitet hos en partner är vanligt. Jag tror att det är evolutionärt, eftersom få vill spela med risken att få en obotlig könssjukdom när man stadgar sig, om man är en sådan person som stadgar sig.

Fotnot: Det sägs att om man kokar en groda från kallt vatten till kokande vatten i en kastrull med en groda i, så hoppar inte grodan ut ur kastrullen eftersom den inte märker att vattnet blir allt varmare i kastrullen i ett långsamt tempo. Jag vet inte om det är en myt.

Fascism, sexualitet – förtryck, frigörelse

Text: Primus Holm Linder
Bild: Linus; Mobilus in mobili

Sexualitet är en del av människans frigörelse. Intim samhörighet, gemenskap och kontakt är centrala i vad vi som människor är och behöver. Reaktionära politiska krafter vill just därför göra oss till främlingar inför oss själva och varandra, förneka och förtrycka en frigörande sexualitet bortom rigida patriarkala mönster. Därigenom förenas sexualitetens emancipation med det revolutionära imperativet för ett demokratiskt genombrott underifrån.

Tillsammans med pandemier och kärnvapenkrig, bildar klimatkatastrofen och fascismens återkomst Apokalypsens fyra moderna ryttare. De kan och kommer förgöra planeten om inte vi, du och jag, gör någonting åt det.

Fascistisk irrationalitet accelererar: klimatförnekelse, vaccinetstånd, högerextrema konspirationsteorier, lögn om "fake news" eller stulna val, stigmatiseringen och trakasseringen av flyktingar, våld mot kvinnor och HBTQI+. En växande andel som sveps med denna irrationalitet immuniseras mot logik och fakta. Våldsexplosioner manifesteras i moské- eller skolskjutningar. Eller verbalt i sociala medier. Våldet legitimeras av "kulturkriget" mot kvinnor, minoriteter och progressiva.

Hur ska vi förstå fascism, generellt? Och varför hatar den fri sexualitet, särskilt? Resonemangen hos historikern Neil Faulkner (1958–2022) och psykoanalytikern Ian Parker (f. 1956) – båda engelska politiska aktivister – kan förtjänstfullt appliceras i svenskt sammanhang.

Kapitalism, fascism - exploatering, förtryck

Fascism är en hyperladdad reaktionär cocktail – på nationalism, auktoritarism, militarism, rasism, misogyni, homofobi. Det är en flytande politisk process anpassat efter sitt historiska sammanhang, inte en statisk checklista gentemot 1920–40-talens Italien och Tyskland. Nationalstaten, då som nu,

är dess viktigaste redskap, paramilitära grenar är av underordnad betydelse. Till staten hör ju, såklart, våldsmonopolet, polisen och militären.

Likt klassisk fascism gror dess moderna eftermäle i en generell högervändning av hela samhällsklimatet. Clara Mattei, ekonomisk historiker, har dragit en övertygande koppling mellan "nyliberalism" och fascism. Sedan ungefär 50 år ser vi nämligen en högervändning i och med denna så kallade nyliberalism – även om fenomenet varken är nytt eller liberalt. Basalt är nedrustningen och utförsäljningen av allmänna, gemensamma institutioner som vård och skola.

Inte minst anpassar sig allmänmedia alltmer efter ultrahögerns retorik och agenda. I Sverige ser vi ett oproportionerligt mediafokus på gängskjutningar

och flyktingar – gärna tillsammans – i stället för att det pratas om hur vi har Europas snabbast växande ojämlikhet. Vad partiledaren Johan Pehrson (L) rådde kalla "brun sörja" (SD), när han trodde ingen hörde, får stå som ett i gänget, med övriga partier, på bästa sändningstid.

Fascism groor också i kapitalismens regelbundet återkommande kriser. "If your roommate was as unstable as capitalism, you would have moved out long ago", säger Richard D. Wolff, också ekonomisk historiker. Finanskriserna 2008 och under coronapandemin utgör högfertig grogrund för reaktionära krafter.

Sammantaget är fascism, klassisk som modern, en kontrarevolution mot upplysningens ideal om frihet, jämlikhet, solidaritet och demokrati – ideal som kapitalismen i sig självt varken kan eller vill leverera på. Kontrarevolution? Ja, eftersom dess historiska uppgift är att försvara status quo, systemet – kapitalismen – från en emancipatorisk, demokratisk revolution underifrån av de förtryckta och exploaterade: kvinnor, arbetare, fattiga, HBT-QI+

Familjeenhetens konformitet

Familjeenheten är ett väsentligt kapitalistiskt byggnadsfundament. Den tvingas bära ansvaret för arbetares fysiska och emotionella basbehov, uppfostran av nästa generation arbetare, försörjning eller stöttande av barn, äldre, studerande, arbetslösa eller oss med specialbehov på grund av, exempelvis, psykisk ohälsa.

Ett ordspråk på engelska lyder "It takes a village to raise a child". Allt detta socialt reproduktiva arbete, oftast oavlönat, skulle kunna kollektiviseras demokratiskt underifrån. Tack vare historiska politiskt medvetna kvinnorörelser har



vi redan kommit en bit på vägen. Ett framgångsrikt exempel är dagisrörelsen i kölvattnet av, vad historikern Kjell Östberg kallar, "Det långa 1968" med dess enorma återuppväckning av folk-rörelserna – som vi också har att tacka för den demokrati vi alls har. "Ropen skälla, daghem åt alla!"

Men kapitalismen, och dess blodiga vakthund fascismen, vill inte ha ett gemensamt ansvar för skola, vård, omsorg och annan social reproduktion. Bättre, enligt kapitalist-fascisten, att låta arbetande familjer bära bördan.

Inte minst behövs denna, ja, borgerliga familjemodell som massmarknad. Driften av den individuella familjeenheten är nämligen exceptionellt kostsam, både individ- och samhällsekonomiskt. Varje familjeenhet behöver bostad, vatten, mat, värme, ljus, kläder, bil, möbler, prylar och så vidare. Dessutom hetsar massiva dagliga reklam-påslag till masskonsumtion för att "hänga med", vara tillräckligt tjugig, trendig, bildad, sexig. Budskapet är att du är vad du har och kan visa upp.

Den borgerliga familjedesignen är dessutom en mekanism för social och ideologisk kontroll. Samhället "atomiseras", reduceras till isolerade individfamiljer. "There's no such thing as a society" sa Margaret Thatcher, "only individuals and their families". Allmänmänskliga problem – att tjäna ihop sitt levebröd, hitta bostad, betala räkningar, ansöka till universitet, få tillgång till sjukvård och berättigat stöd – faller på den enskilda familjen att lösa. Trots att allt detta i högsta grad bestäms av samhället – jobbtilfällena, boende- och hushållskostnader, tillgång till vård – upplevs de som privata trösklar.

Häri genom blottas den borgerliga familjemodellen som en konservativ konformitetsinkubator. Även de mest liberala föräldrapar, där också män tar ansvar, har svårt att undvika rollen som katederlärare, kontorschefer eller poliskonstaplar helt och hållet.

Häri, således, är familjen en mekanism för psykologiskt förtryck – en barriär för vårt libido, det vill säga sinnets instinktiva livskraft. Vår libido strävar egentligen efter union, känslomässig och sensuell kontakt med såväl oss själva som varandra.

Men den "traditionella", monogama,



Women's March, Washington (2017)

heterosexuella familjeenheten – egentligen en historisk parentes – är ett fångelse för vårt utåtsträvande libido. Inte alldeles olikt hur Karl Marx beskrev religion, fungerar familjen både som ett ”hjärta i en hjärtlös värld” och en tryckkokare för patriarkatet, narcissism, misogyni, homofobi – reaktionär konformitet överhuvudtaget. Vårt libido förvrids från utåt till inåt. Från omtanke till narcissism.

Sexualitetens emancipation

Att det finns en ”mänsklig natur” ger arkeologi och antropologi belägg för. Människor är historiskt sociala djur som engagerar sig i kollektivt, kooperativt, kreativt och kulturskapande arbete. Alienation från detta, att bli till främling för sig själv och andra, är grundläggande i ett klassamhälle, sär-

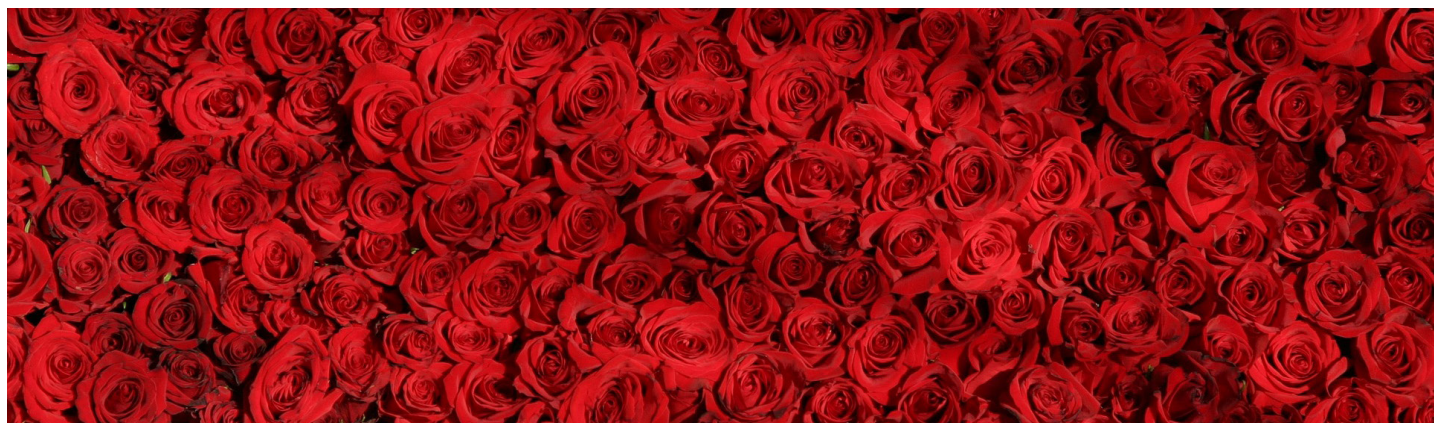
skilt kapitalismens. Därigenom förklaras mycket av varför många av oss mår allt sämre och får allt svårare att bli friska, komma tillbaka eller ta oss vidare. Här framträder sexualitet som frigörelse. Mot alienation är vår sexualitet – av alla slag, varianter, former – en starkt läkande drivkraft. Genom lust för intimitet vill vi ju just komma närmare oss själva och varandra. Vad är vi ensamma? Isolerade? Utanför? Som Faulkner skriver, med (extrem-) högerens bild av människan som huvudsakligen ego-centrisk, girig, hade vi aldrig lämnat stenåldern.

Därför blir just sexualitetens frihet och kreativitet helt väsentliga. Kontrollerad sexualitet är alienerad intimitet. Enligt Sigmund Freud är människans sexualitet polymorft mångfaldig. Att få tycka om vem som helst, uttrycka sin kärlek hur som helst, utifrån sig själv underifrån i stället för enligt riktlinjer ovanifrån, är centrala för ens eman-

cipatoriska aspiration – att frigöra sig som människa för och genom både sig själv och andra.

Att förenas i gemensam kamp mot kapitalism i allmänhet, och fascism i synnerhet, har blivit helt avgörande för vår överlevnad. Att engagera sig politiskt har blivit ett existentiellt imperativ. Svenska sångaren och politiska aktivisten Joe Hills slutord, innan han avrättades för sitt engagemang för arbetares sak, var: ”Don’t mourn, organize!”

Lästips:
 Neil Faulkner, *A Radical History of the World* (2018).
 ——— *Mind Fuck: The Mass Psychology of Creeping of Fascism* (2022).
 Ian Parker, *Radical Psychoanalysis & Anticapitalist Action* (2022).



Fame Catador är död!

Text och bild: Cicky



Det är med stor smärta jag skriver detta. Fame avlivades på måndagen den 5 februari klockan 15.00. Mitt beslut då han hade fruktansvärt ont i sitt ena öra på grund av svår inflammation. Han gick på medicinering för detta, men då smärtan och klådan ökade i intensitet, var det mest humant att låta honom somna in.

Jag saknar virvelvinden, lakritsbomben, ADHD Fame. Fast Kyama Catalama tycker mest att det har blivit lugnt och tyst. Ja, Fame märkte man av på alla vis. Hur jag mår kan ni fråga. Jag mår skitdåligt! Men jag fixar detta! Jag går vidare med högt buret huvud. Tack för allt Fame Catador.

Du som är en vän den bäste
Livet sprudlar!
Du är så omtänksam.
Ut på gröna kullen med sol och blå himmel.
Ha med picknick
Så småningom kommer allting knoppas i olika färger!
Drink om du är törstig!
Livets bröd!

Maria B

Forevermore or Not At All, Continued

Text: Amanda
Bild: Pixabay



After the trauma of finding a dead body when our protagonist expected to meet a client, triggering cascades of false memories, a dog from childhood dreams is spotted from the backyard porch. Against better judgment, the dog is invited inside...

The second time I looked away from the computer screen, the dog had indeed come inside, taking up large space next to the recently lit fireplace. It was difficult to define what it made me feel. Nothing bad, so it was almost good then. I regripped the stylus and turned my attention back to fading out the damage. There was a knack to how much to clean up, to retain the imperfect but charming wear.

When I looked up the next time an hour or so later, the dog had moved to lie between the

sofa and small coffee table a few yards away, and the time after that, it was almost at my feet. I had a strange thought that roles had been turned around. When you take in a rescue animal, you're supposed to leave it alone until it feels secure, and now it felt like it was being wary of my comfort.

I don't know exactly why I was okay with the aberrant being in my proximity. Every time I remembered the surreal event of last week, I looked up from my work in distress, but now my gaze was every time drawn to the large animal.

Seeing it calmed my upset, like it kept pulling me back to the present.

I only thought of how truly strange it was when I decided to call it a night. I didn't know how to get it out. It was tall enough to reach my waist, and though I wasn't afraid of it, I didn't want to take the risk to push it out the door. I obviously couldn't leave the door open through the night, but it gave no sign of wanting to get up from my floor. The pages of the project were secured in the basement, and I put down a bowl of water.

I had many times considered removing the key from my bedroom door since I moved in, leaving it because I thought I would lose it. I couldn't explain why I turned it that night. Just as little as I could explain opening my eyes in fear hours later at a shifting floorboard. It took a long time for me to fall back asleep, staring at the sliver of light under the door. It was late in the day before I woke up.

I was in part astounded to find my home just as I left it in the evening. The dog was calmly sitting in the doorway to the kitchen, and backed away from me as I approached. I assumed it wanted out, but it didn't move when I opened the patio door for it. Maybe I would have to push it out.

Undeniably, my fridge was practically empty. Leaving the dog alone while I went shopping wasn't worse than leaving it through the night. I did delay for too long, making and drinking a cup of tea before getting ready to go into town. I was shakier than I had been in a long time when I put the key in the ignition. The drive to the one supermarket of the little community was longer than ever, and it had been a while since I was as uncomfortable walking into a group of people.

Despite my best efforts, my head turned when I passed the newsstand, and my heart sank as I saw all the words I had dreaded. *Victim still unidentified*. My mouth dried as I had to face what I had witnessed. *Sheriff without leads*. I held knowledge I should share. I worried at my nailbeds as I considered the short distance to the Sheriff's Office. Then my heart dropped entirely to the floor. *DNA sent for tests in bizarre animal attack*. An animal? My mind threw back to the moonlit scene. An animal did it? My eyes strayed and my question was answered. *"No danger" says animal control*. *No wolves in county for 40 years*.

Not a wolf, I thought. The papers stated that a wild animal couldn't have gotten inside. But what if you invited it in? It made no more sense than anything else that happened to me this week. Rationally, I knew that a dog wouldn't have stalked me from that cabin, and yet I was sure.

And I knew it was bizarre enough that they would try to laugh me out of the station, right until the point when the police realized what I had witnessed. What would be worse, the ridicule or the following interrogation?

But if the unidentified victim was my potential client, who had told my agent that he had stood me up? No matter how I turned it, I was losing my grip on reality. I put the basket down and walked out of the store, my whole body shaking as I questioned everything.

I sat in the car for hours, torn on what to do. Eventually, I realized that the only acceptable reality was that I would find my home empty when I returned. There would be no dog, and I would call ... someone when faced with empty rooms. If nothing else, my manager could probably find some kind of center with some kind of councilor within driving distance. Armed with that decision, I managed to put the car into drive and take the lonely road back home. There would be someone next to me when I went to the police station to tell my story, perhaps even a lawyer to make sure everything was kosher.

Evening was falling when I saw my little house again, all serene in its solitude. I clutched the phone in my hand as I shakily put the keys in the door. I would have called out, but I was determined not to acknowledge the possible existence of the dog out of my dreams. Everything was still. I took a breath of relief, only realizing then that I had held it.

I pushed the door closed, took the few steps to drop the keys and phone on the side table, and put my hands over my face. Having manifested a childhood fantasy after a trauma wasn't so bad, was it? I almost laughed at myself, blowing things out of proportion, as I took a step toward the living room and its always comforting fireplace and then I heard the growl. I had never experienced a sound so sinister.

I turned around and there it was, in the gathering dark between me and the front door, but it wasn't looking at me. I stood frozen, but staring at it meant that my eyes were just in place to see the lit keypad of my alarm go out. Despite the dog, I threw myself forward to touch it, but it remained dark and silent. Turning my head, my gaze fell into the kitchen and the lack of lit lamps made it overly clear that the display on my stove was equally dark.

My mind threw back to the cabin a week before, and the lack of electricity. I jerked out of my bubble of whining white noise when there was a touch on my leg. I looked down, but the dog wasn't growling anymore. It continued its approach, and soon it remarkably felt like it was herding me toward the environment-controlled basement.

Soon, I heard the tell-tale sound of a step on the front deck, and I shoved down my doubts, swinging the door open and darting inside, almost going flying down the stairs. I slammed the door closed, and snapped the lock, enveloped in utter darkness. The silence was overwhelming,

giving me space to listen to my pounding pulse racing even farther out of control.

I almost screamed when I heard the front door slam open, putting both of my hands over my mouth to stifle my whines. I was trying to control my blind descent down the stairs when I heard the faintest traces of growls, the eerie sound of an animal fighting. I fled from the sounds, feeling like the world dissolved into the blackness around me.

There was nowhere to hide, but I felt my way along the wall and squeezed into the corner next to one of the book cabinets. I did let out a small scream when I instead heard a series of bangs, and tears burst free when I grasped that it had to be gunshots to be so loud down there.

What was happening? Nothing made sense. The bangs continued, layers of screaming voices, shouted commands I couldn't make out. At one point, someone jerked on the handle of the basement door and tears burst from my eyes. The door didn't open. Everything fell silent, and it was somehow worse than the noise.

It trapped me in indecision, for I should get up from the floor, to get my phone if nothing else. But I was stuck, as I had been in my car earlier. The confusion drifted away from me, but the conclusions that remained were only discouraging. I had specifically been called to where someone had died. If I hadn't been the target then, I was it now.

The darkness became overwhelming together with the silence, and though I feared what I

would find at the top of those stairs, anything would be better than remaining blind and deaf. I felt my way toward the stairs and gingerly ascended.

It was still dark when I pushed the door open, the moon shining onto my floors. I gasped when I saw the same wine smear of blood as I had in that cabin. With the sickly smell, the other memories stormed back, filling my mind with nauseating fear, phantom pain shooting through my body in ways I couldn't even process. I made a whining noise before I could control it.

"Please," a voice cut through, bringing me back to the present. "Please, stay there." It was deep, and yet frail, almost breaking. Despite its weakness, the voice acted just as the dog had done the night before, clearly lifting me from the rushing recall, giving me something to anchor to. Though it made no rational sense, I knew that the dog – the man – was there for me. Even if he had killed the man one week ago, whatever he had done now, he was never any danger to me. "I'll clean this up, just ... stay down there." There was such humble entreaty in the tone that I had to oblige, without my phone.

"Okay," I said and after some hesitation closed the door, again enveloping myself in darkness, knowing that life would be irreversibly different the next time I saw the light of day. But there would also be something for me to cling to, something real enough to have been with me always.

Forever.



Nightmare - inspired by real events



Text & Bild: Raiden Sano

Last week while my wife and I slept something unlocked the door and walked into the apartment ...

Once it was visible to me, I saw that it was a shadow creature and it had the shape of my wife with one of our cats on its shoulder. It walked halfway through our combined kitchen and bedroom, the dusk cat jumped down to the floor and the shadow person just stood there for a second before transforming into a shapeless mass that slowly crawled over my frozen body towards my sleeping wife. As I couldn't move, once it disappeared from my view I let out a scream of terror.

My wife shook me out of the paralysis and started to console me. Our cat immediately jumped up on the bed from where the shade cat was just mere seconds ago.

Now this could have just been smoothed over as a night terror, a nightmare, which I would eventually forget over time while moving on with my life none the wiser if it wasn't for what happe-

ned afterwards. Two days after the incident I was home alone reading a book while my wife was at work, our cats lay sleeping next to me on the couch when I suddenly heard a loud thud from the kitchen. I went to investigate and found that one of the cookbooks had fallen down from the stove shelf. I probably didn't put it back properly the day before, I thought while putting it back.

When I turned to leave the kitchen I thought I noticed something in the hallway mirror, just for a instant but I swear that I saw a shade, but it was gone before I had a chance to blink. I shook it off as being tired from reading too much and instead decided to get some fresh air by taking a walk.

It's been a week now and there has been all kinds of weird throughout it; something has been watching me but every time I turned around I was alone, cupboards opened on their own, the

temperature drastically jumped between cold and hot but the thermostat never changed and our cats have been behaving queer, they've started to be afraid of me. Yet nothing happened during the evenings when my wife was home from work, with the exception of this Saturday.

Seeing how nothing had been happening when she was home I could finally relax knowing that she wouldn't leave my side for the whole weekend. Then it went down when we were making dinner. My wife was chopping vegetables and I was next to her frying when she handed me them. It happened so quick that neither of us had a chance to react. She was putting some onion slices in the pan when the cupboard flew open and hit her in the back of the head with such a force that made her crash facedown in the boiling hot olive oil and in her panic she accidentally knocked down the knife from the sink, penetrating her foot.

After she left with the ambulance I was once again left alone, because somebody had to stay behind and look after the cats. I did not get any sleep at all that night. The day after, sleep deprived and mentally exhausted, I visited my wife at the intensive-care unit. Second degree burn and a clean cut but the doctor said that she needed to stay a few days to limit the risk of infection but that it looked promising and that I would get her back before I knew it.

I dreaded to go home and instead opted for a walk in the park but after a while my legs started to give in and I had to rest on a bench. Suddenly I was awakened by a concerned stranger who wanted to make sure that everything was alright, it had apparently started to rain and my clothes were soaked. I hurried home and jumped into a hot shower, after that I brewed some coffee and buried myself in blankets. The coffee tasted sour and old and I almost threw up after the first sip, so I had to pour it out in the drain. Since I was up again I figured that I would serve the cats their food, called for them and put down their bowls; only one of them showed and she started to growl at me so I backed away from the bowls and went to brush my teeth instead to get rid of the awful taste. The other cat never cared to show up that evening.

New day and a new pack of coffee beans bought from the store, god knows I needed my caffeine

cause the headaches had already started to set in and I could barely focus. Once the new pot was done I poured myself a cup and took a long, awaited sip, which I immediately regretted; the pot was completely ruined, it was the same awful flavour like the day before. It made no sense at all so I decided to take a look inside the brewer to see if something, like a bug, had gotten inside; I shrieked out loud once I saw what was inside and puked. Inside the brewer floated a paw, a cat paw. I spent the whole day searching through the apartment to no avail, it was as if the cat had ceased to exist with the exception of the paw.

Exhausted after hours upon hours of searching, I had to finally go to bed and get some sleep. My wife was already sleeping so I slid under my blanket quietly to not disturb her. While I lay there slowly drifting away I suddenly remembered that my wife was still at the hospital, I flew up from the bed but when I looked there was no one there. Not wanting to lay down again I

instead decided to sleep on the couch, still startled it took ages before I eventually could fall asleep. My sleep was interrupted mere hours in, it was my wife calling from the hospital to let me know that she could come home today and wanted me to accompany her. I agreed to be there at eight and we hung up, I took a quick shower to clean up and hopefully to wake up from the haze

that clouded my mind.

Once at the hospital I bought a cup of their bland coffee in hopes of controlling the exploding headache and then I went to my wife's room. She was feeling much better but the doctor said that she had to stay home from work and rest for at least two weeks while taking extra strong painkillers. We thanked for the help and started to get home safe and slowly. The rest of the day was uneventful and I could finally get a full night's sleep, or so I thought; I awoke around midnight, the witching hour, sweating like a pig and couldn't understand what had snapped me out of my dreams. After that it was useless to stay in bed so I decided to get up and take a shower, when I turned on the water it looked dirty and smelled like sewers. I didn't know what to do so I just turned it off and got dressed, when I left the bathroom I thought I saw something in the hallway mirror. When I shifted my gaze nothing

”I shrieked out loud once I saw what was inside and puked. Inside the brewer floated a paw. A cat paw.”

was there so instead I turned my focus to the mirror. The reflection, my reflection was so pale with big bags under my eyes; I hadn't had a proper sleep for three days or coffee for that matter, yet my reflection was smiling at me which felt odd seeing that I wasn't smiling. In my panic I smashed the mirror which fell to the floor and shattered in several pieces, startling my wife awake.

Four days without consistent sleep and no caffeine, my head is throbbing and I can barely focus on anything; my wife is screaming at me to get the prescribed painkillers for her cause she's in a lot of pain, apparently one pill every sixth hour isn't helping. I grab the bottle but when I open it it's empty. Where have all the pills gone? Thirty minutes later our cat starts to puke all over the apartment and within minutes she falls down lifeless on the floor. My wife is now screaming with a mix of panic and pain, I guess we found out what happened to the pills. She accuses me of feeding our cat the pills cause she can barely get out of the bed and therefore couldn't have done it. All the while she's screaming at me I notice that there's a weird shadow behind her on the wall, almost following her completely when suddenly everything fades to black.

I awoke on the kitchen floor after what probably was a faint attack caused by exhaustion and being overwhelmed, when I try to sit up I notice that I'm holding something. I look at my right hand and can barely grasp what I see, I'm

holding a kitchen knife for some reason but there's something wrong with it. Both the knife and my hand is covered in something that looks like blood. Why would it be covered in blood? The realisation starts to creep upon me and in a panicked motion I get up from the floor, my wife is laying in the bed by all means sleeping. I'm trying to get her attention by shaking her but she's unresponsive, I pull away the blanket and what I see makes me nauseous.

She's laying there in a puddle of blood, stabbed what appears to be twenty times in the stomach and chest. Her stiff expression is of someone in sheer disbelief about what happened, a single tear is dried up on her face. Unable to move all I can do is stare in horror when suddenly the shadow emerges from behind me, it leans in to my ear and with an unearthly voice whispers, *there's only one way to end this agony this nightmare*, my grip slowly tightens around the knife. I know what to do, I can't go on after this. With the knife next to me I'm writing this warning for whomever finds this

PRAY YOU NEVER ENCOUNTER IT.

The blood has started to dry up on the knife and I can't take it any longer but all that I can think of is a quote that echoes throughout my otherwise numb mind "quote the raven, nevermore."



Är det en klimatkris?



Text: Rickard Liljekvist

Bild: Pixabay; Peter Axelsson

Vi vet att växthuseffekten existerar, det har gjorts flertalet observationer och experiment, för utan den har man räknat ut att direkt solljus från solen skulle givit oss en global medeltemperatur på -18 grader. Det skulle vara så kallt att jorden var en snöboll och att liv inte fanns på jorden annat än kanske i haven. Med växthuseffekten har vi en global medeltemperatur på 14 grader. Så tack vare växthuseffekten lever du och jag samt resten av faunan i naturen.

Växthuseffekten drivs av ett antal växthusgaser som bland annat metan, ozon, dikväveoxid, vattenånga, koldioxid, freoner, med flera. Samtliga dessa gaser har testats i labbmiljö och sprider IR-ljus slumpmässigt åt alla håll och riktningen kan bli tillbaka där IR-ljuset kom ifrån.

Man kan kalla det för en slumpmässig "reflektion". Så dom är bevisligen växthusgaser som i atmosfären returnerar tillbaka IR-ljus som är på väg ut

från jorden så dessa ljusstrålar värmer jorden en gång till, d. v. s. de 32 grader som fattades från enbart solens direkta ljus på jordens yta/havsytta.

Från solen bestrålas jorden med flera våglängder som påverkar oss. Dom tre som påverkar oss mest är UV-ljus, synligt-ljus. Delar av det IR-ljus som kommer in bryts av växthusgaser och returneras ut i rymden. UV-ljus på de högre banden stoppas av ozonlagret och det är bra för annars hade vi drabbats av hudcancer i högre utsträckning samt växter dött som inte alls tycker om UV-ljus, speciellt inte på de högre banden. Då hade djur och vi blivit utan mat och allt liv dött ut på jorden.

Men det ljus som passerar igenom träffar till exempel dig när du ligger och solar på stranden. Som tur är avger din hud ständigt så kallad utstrålning av värme i form av IR-ljus för annars hade du blivit så varm att du till slut börjat brinna.

Dessa IR-strålar träffar på växthusgaser och "reflekteras" tillbaka mot jorden och värmer då upp jorden igen, till

exempel sanden intill dig på stranden. Det gör att 88,8% av uppvärmningen av jorden sker med det direkta solljuset på olika bandbredder men 11,2% genom indirekt ljus av att IR på väg ut kommer tillbaka. Som i ett växthus där glaset håller den varma luften kvar inne i växthuset. Därav namnet växthuseffekten och inte exakt som i ett växthus men effekten är densamma att värme som vill ut bevaras.

Så ökas koncentrationen växthusgaser, förstärks växthuseffekten, det som vi kallar global uppvärmning. Människan förbränner fossila bränslen och höjer därmed koncentrationen av växthusgaser i atmosfären, alltså påverkar människan den globala medeltemperaturen. Vetenskapen gissar inte, den utgår från vad vi vet och antaganden vi kan stärka, genom observationer och experiment. Det stämmer, det vet vi.

Väder vs. Klimat

Väder är alltid något lokalt som är tidsbegränsat till cirka max fem dagar

bakåt och fem dagar framåt. Så Lund har ett väder men sällan samma som Kiruna. Ibland kan vi säga att Skåne har samma väder eller Götaland men oftast inte större än så eftersom väder är temperatur, sol, moln, nederbörd, lufttryck och mera sammantaget.

Klimat är ett slarvigt uttryck att säga då det finns tropiskt klimat, arktiskt klimat, ökenklimat, kustklimat, osv. som alla också är lokala klimat. När vi säger klimatet lite slarvigt så menar vi det globala klimatet och det är allt väder, runt hela klotet uppmätt dagligen och sammantaget under minst 30 år.

Det mest intressanta är då den globala medeltemperaturen, om den stiger och det gör den snabbare än förväntat, inte om det var 40 C i London förra sommaren för det var -40 C och tre meter snö i Buffalo, New York State denna vinter. Alltså extrema väderfenomen men inte direkt p. g. a. klimatet.

Kris

Är det kris just nu? Nä, inte just nu. För vår del i Skandinavien så är landhöjningen större än havsnivåhöjningen och vår vattennivå stiger inte, den sjunker. I övriga delar av världen så mäts det ännu i millimeter. Men läget är allvarligt ändå, för även om det är millimetrar nu så accelererar höjningen och blir snart centimetrar och med tiden om det vill sig illa decimetrar och vi måste göra något nu, det kan inte vänta.

Sveriges utsläpp av koldioxid per capita är 3,14 ton, jämfört med Kina 7,61 ton, Ryssland 11,81 ton och USAs helt enorma 14,67 ton. Totalt per år blir det räknat på hela landets befolkning, Sverige 32 Mton (1 Mton = en miljon ton), Kina 10 745 Mton, Ryssland 1 693 Mton, och USA 4 869 Mton. Så Sveriges del är 0,19% (19 promille) jämfört med Kina, Ryssland och USA tillsammans.

Kina har de senaste decennierna genomgått och genomgår just nu samma industriella revolution och lämnar bondesamhället som vi gjorde för mer än hundra år sedan och de bygger i snitt ett nytt kolkraftverk i veckan. ETT I VECKAN!! Och dom är bara i mitten av revolutionen och kommer öka sina utsläpp enormt bara de närmaste åren. Indien har inte börjat sin ännu och är lika stort som Kina i befolkning. Så om Kina inte börjar att tänka på kärnkraft

ten i stället kommer deras utsläpp öka och om krisen kommer om 30-50 år har dom målat in sig i ett hörn och kan inte dra i nödbromsen. Då smäller det och vi kommer inte undan.

Vindkraft

Vindkraft är delvis fantastiskt för klimatet men samtidigt riktigt dåligt för miljön och med den teknik vi har idag ibland uselt. Vinden är gratis och något solen ordnar åt oss. Dagar det blåser bra levererar vindkraften bra och ger oss billig el men samtidigt får de andra energislagen som vatten- och kärnkraft det svårt att konkurrera och måste dumpa sina priser till förlust. De dagar det inte blåser behöver vi de gamla energislagen för att täcka upp för att vindkraften inte levererar dom dagarna. Så gamla energislag kör på förlust för att sedan finnas tillhands när vind inte finns.

Ett miljöproblem det inte talas om så mycket om är de miljoner ton insekter, viktiga för ekosystemet, som vindkraftverk mördar varje år.

Tiotusentals fåglar och hundratals fridlysta örnar som också flyger in i snabbt roterande turbinblad. På det går det åt 600 kubikmeter betong för varje verk som idag är så höga som Eiffeltornet inte skall välta. Att det inte fungerar på vintern när det är kallt för då blåser det lite, för värmer driver vinden, och just då behöver vi mycket el men vindkraften levererar inte.

Den saknar något mycket viktigt som heter svängmassa och som stabiliserar frekvensen i vårt elnät till 49,9-50,1 Hz. Tex går din TV sönder om nätet går ner till 49,0 Hz. Vattenkraft och kärnkraft har så stora generatorer med svängmassa att de stabiliserar vindkraft kan inte. Avsaknad av svängmassa gör också att det är svårt att transportera el långa sträckor som från elområde Ett och Två ner till elområde Tre och Fyra.

Utöver det är bladen av en kärna av balsaträ som huggs i regnskogar och glasfiberarmerad epoxy, en miljövidrig plast som inte går att återvinna, så förbrukade blad grävs ner i backen som skrot.

Epoxy eroderar också under rotation av vindlasterna och sprider giftig mikroplast i många hundratusentals ton ut i naturen varje år. Dessa saker väljer klimatrörelsen att inte tala om

fast det är ett större miljöproblem i mikroplaster än vita tänder polerande tandkräm som dom vill förbjuda.

Fokus

Så därför borde klimatpolitikens fokus ligga på USA och Ryssland men speciellt att ett land med 1,4 miljarder människor som Kina som törstar efter elektricitet inte kan bygga ett kolkraftverk i snitt i veckan även om det är mycket billigare då endast en brännare, en kokare, en generator och ett tak behövs. Kärnkraft är mycket dyrare och mer komplicerat att bygga för att inte upparbeta uran till 25% U-235 som kärnbränsle vilket också är både svårt och kostsamt. Men Kina kan, dom har kärnvapen och vet hur man gör det fast de hittade en gigantisk fyndighet kol i norra Kina nära Mongoliet som dom nu använder, med inte bara koldioxid som utsläpp för att bränna kol är smutsigt och släpper även ut partiklar som är hälsovådliga och cancerframkallande för människor och djur.

Så vad vi i Sverige gör spelar ingen roll, moder jord skulle inte ens märka av om Sverige upphörde att existera över en natt. De andra bovarna släpper ut så mycket att vi är som en fis i det hela.

Vi måste bromsa nu

Så vi eller världen måste få dessa tre, Kina, USA och Ryssland att börja bromsa nu samt stoppa Indien innan dom ens startar, för det är ett allvarligt läge.

Diplomaterna och politikerna i FN-skrapan, ni vet IPCC eller intergovernmental panel of climate change som det så fint heter, måste sluta generera meningslösa dokument dom stoppar i sina exklusiva svinläderportföljer som kostar en halv månadslöne och istället agera hårt och kraftfullt nu på dessa tre klimatbovarna.

Det är som en sjunkande båt med tre stora hål i skrovet (Kina, Ryssland och USA) men en liten läcka som det rinner svagt in genom (Sverige). Vilka hål tätar man först för att komma i hamn? Jo, kanske det lilla läckan klarar sig med att man kör länsumpen men dom stora måste man ta i med tågvirke, kilar och klossar mot direkt, eller är det botten av havet som galler.



Text: Göran Persson
Bild: Jörg Knöfel

De sitter cirka en halv meter ifrån varandra, men egentligen är det ljusår mellan dem. Bilden är tagen i Östberlins tunnelbana på åttiotalet. Det syns på bilden hur mycket de hatar varandra, Punkaren tittar på ett håll och befälet från Volkspolizei åt det andra. Volkspolizei var den vanliga polisen i Östtyskland, men de handlade på order av den mäktiga säkerhetspolisen Stasi. Stasi ansåg att punken var ett hot mot samhället, den ansågs

av Stasi vara degenererande, samhällsomstörtande, och en fara för det östtyska samhället. I en filmsnutt från Stasi där de spanade och filmade från en bil beskrevs punkarna också som äckel.

Trots att punken är den mest pacifistiska ungdomsrörelse som finns. Och till sist vann punken. Då hela nationen DDR kollapsade 1989. Och 1990 blev DDR och Västtyskland ett land.



Besök ett Fontänhus

Öppettider Lunds Fontänhus:

Mån-tis, tors: 08:30-16:00

Ons: 08:30-19:00

Fre: 08:30-15:00

Lör: Stängt

Sön: 11:00-14:00

Lunds Fontänhus

Magle Stora kyrkogata 5

223 50 Lund

Tel: 046-12 01 95

info@lundsfontanhus.se

www.lundsfontanhus.se

Fontänhus i Sverige

Fontänhuset i Malmö
Engelbrektsgratan 14
211 13 Malmö
Tel: 040-12 00 13
info@fontanhuset.se
www.fontanhuset.se

Helsingborgs Fontänhus
Norra Strandgatan 8
252 20 Helsingborg
Tel: 042-24 50 60
kontakt@fontanhusbg.se
www.fontanhusbg.se

Fontänhuset Båstad
Aromavägen 48
269 37 Båstad
Tel: 0431-724 80
bastad@sverigesfontanhus.se
www.bastadsfontanen.se

Fontänhuset Falun
Tullkammargatan 2
791 31 Falun
Tel: 070-399 0453
info@fontanhusetfalun.se
www.fontanhuset.se

Fountain House Stockholm
Box 4051
Besöksadress: Götgatan 38
102 61 Stockholm
Tel: 08-714 01 60
info@fountainhouse.nu
www.fountainhouse.se

Göteborgsfontänen
Andra Långgatan 25
413 28 Göteborg
Tel: 031-12 30 01
mail@goteborgsfontanen.se
www.goteborgsfontanen.se

Bli stödmedlem eller ge en gåva

Du eller ditt företag kan stödja Fontänhusets verksamhet genom att bli stödmedlem. Du/företaget får då varje nummer av vår tidsskrift, Fontänbladet, som ges ut med 2-10 nummer per år. Vid inbetalningen vänligen ange "stödmedlem" eller "gåva" samt ditt/företagets namn och adress.

Privatperson, stödmedlem 200 kr/år
Företag, stödmedlem 1 000 kr/år

Swish: 1235302377
Bankgiro: 492-3801

Motala Fontänhus
Vintergatan 15
591 32 Motala
Tel: 0141-21 25 33
info@motalafontanhus.se
www.motalafontanhus.se

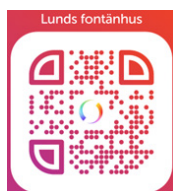
Fontänhuset Trappan
Vallgatan 10
343 34 Älmhult
Tel: 0476 480 10
fontanhuset.trappan@telia.com
www.fontanhusettrappan.wordpress.com

Falkenbergs Fontänhus
Storgatan 71
311 74 Falkenberg
Tel: 0346-71 10 71
kontakt@falkenbergsfontanhus.se
www.falkenbergsfontanhus.se

Fontänhuset Nyköping
Lilla Strömgatan 3
611 34 Nyköping
Tel: 0155-26 81 40
fontanhuset@gastabud.com
www.fontan.se

Fontänhuset Sköndal
Knut Sjöberg väg 6
128 64 Sköndal
Tel: 0738-903 130
info@fhskondal.se
www.fhskondal.se

Fontänhuset Örebro
Målgatan 11-13
702 16 Örebro
Tel: 019 -32 05 20
info@orebrofontanhus.se
www.orebrofontanhus.se



Våra sponsorer

Stiftelsen Råby Räddningsinstitut,
Malms Legat, Stiftelsen Lindhaga,
Stiftelsen Lars Hiertas Minne,
Anagram, Folke Ljungdahls Stiftelse,
Finsam, Emmaus Lund,
Carl Jönssons Understödsstiftelse,
Stiftelsen De Lekande Barnens Fond



Crafoordska stiftelsen

Studiefrämjandet



Studiefrämjandet



Ett särskilt tack till våra hedersmedlemmar

Ebba Fischer
Caroline Sverdrup
Pia Althin
samt till Lunds Fontänhus styrelse,
våra samarbetspartners och till dig
som vi kanske glömt i farten...

Tack till våra fina stödprenumeranter

Cecilia Larsson Glowacki, Siw Hult,
Gunnel Börjesson, Ann-Christine
Engdahl Olesen, Anita Arnoldi, Eva
von Boer Lindskog m fl.

